

“ይህ መጽሐፍ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትና ታሪክ ፡ ሥርዓትና ዜና ፡ ልማትና የግብረ ጉብኝት ትምህርት በተግባር ጭምር እንዲተረጎሙ ለሥራ እንደሚረዱ ስለሆነ “ትንሣኤ” ተብሎ ተሰይሟል ።

አዘጋጅ

ሰይጣ ሥላሴ ዮሐንስ ም አዘጋጅ ራዶ አስረሰ

በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ሐዋርያዊ ድርጅት የሥነ ጽሑፍ ክፍል ተዘጋጅቶ በወር አንድ ጊዜ እየታተመ የሚጠጣ።

የስልክ ቁጥር 116616
የመልእክት ማ.ቁ. 3137
አዲስ አበባ

አርእስት	ገጽ
ደብዳቤዎች	፩
ጾም በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተ. ቤ. ክርስቲያን	፪
ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት	፫
ዜና ሊቃውንት	፬
ጾም በብሉይና በሐዲስ ኪዳን	፭
የድርሰት አጻጻፍ ዘይና የንግግር ጥበብ	፮
በኢሉባቦር ክ ሀገር የጋምቤላ ብሔረሰቦች	፯
ልማት በቤተ ክርስቲያን	፲፩
ትምህርተ ግእዝ	፲፪
ሊቀ ማእምራን ሐዋዝ	፲፫
ጉቦ የዓይናማዎችን ዐይን ያሳውራል	፳፫

ደብዳቤዎች

ለትንሣኤ መጽሐፍ አዘጋጅ አዲስ አበባ

በመጀመሪያ መንገዳዊ ሰላምታዬን አቀርባለሁ ። ከሰላምታዬ ቀጥሎ ያልገቡኝን ነገሮች እንድታስረዱኝ የሚከተሉትን ጥያቄዎች በትሕትና አቀርባለሁ ።

1ኛ ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ ሰዎች በላከው መልእክቱ 14፡ 34 ላይ « ሴቶች በማሕበር መካከል ዝም ይበሉ አይኖሩ » ይላል እንዲሁ ሲል ምን ማለቱ ነው?

2ኛ በማርቆስ ወንጌል 9፡ 1 ላይ ያለው ቃል ስላልገባኝ ምሥጢሩ ምን እንደሆነ አስረዱኝ

3ኛ በማቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ 3 ቁጥር 4 ላይ « ዮሐንስ ልብሱ የግመል ጠጉር ነበረ ምግብም የበረሃ አንበጣ ነበረ ይላል አንበጣ የተባለው ምንድን ነው?

4ኛ ስለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም መምጣት ያስተማረው የመጨረሻ ነቢይ ማን ይባላል?

5ኛ በማቴዎስ ወንጌል ምዕራፍ 19 ቁጥር 24 « ባለጠጋ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ከሚገባ ግመል በመርጠብ ቀዳሳ ቢያልፍ ይቀላል » ይላልና ምን ማለቱ ነው?

ዲያቆን ጥላሁን ገብረ ከመንበረ ሕይወት መድኃኔ ዓለም የፖስታ ሣ. ቁ. 44 አቃቂ በሊቃ ሸዋ

ዲያቆን ጥላሁን ገብረ ስለ ጥያቄዎችህ እናመሰግናለን ።

1 ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ «ሴቶች በማሕበር መካከል አይኖሩ » ማለቱ እርሱ በነበረበት ዘመን ሴቶች በአደባባይ እንዳይኖሩ የሕብረተሰቡ ልማድ ነበር ። ነገር ግን የክርስትና ሃይማኖት « ሴትና ወንድ በክርስቶስ እኩል ናቸው » ስለ

ሚል በዚያ ጊዜ የነበሩ ክርስቲያን ሴቶች ቀደም ሲል የነበረውን ሥርዓት በክርስትና ምክንያት እንዳይቃወሙ ጳውሎስ አስተምሮአል ። ቅዱስ ጳውሎስ የጎብረተ ሰቡን ጊዜያዊ ሥርዓት ቢቃወም ኖሮ ወንጌልን አስፋፍቶ ለማስተማር ባልቻለም ነበር ። ከእርሱ በኋላ ግን በክርስቶስ የተሰጠው ነፃነትና እኩልነት በወንጌቶችና በሴቶች ዘንድ እየተስተዋለ ሲሄድ ሴቶች እንደወንዶች በማሕበር እንዲኖሩና እንዲያስተምሩ ተደረገ ። እርግጥ ያንጊዜም ቢሆን ሴቶች በማሕበር እንዳይኖሩ ሥርዓት የነበራቸው የቆሮንቶስና የኤጲሳን ሰዎች ብቻ እንደ

በሩ ይገመታል ። ስለሆነም ቅዱስ ጳውሎስ ሥርዓታቸውን ሳይቃወም በጥበብ አስተምሮአል ።

2. በማርቆስ 9 ፡ ላይ « እዚህ ከቆሙት ሰዎች መካከል ቤንያል ሲመጣ የእግዚአብሔርን መንግሥት እስኪያድረስ ሞትን የማይቀምሱ አሉ » ይላል ። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን የተናገረ በደብረ ታቦር ምሥጢር መንግሥቱን ከመግለጡ በፊት ነው ። ስለዚህም በደብረ ታቦር ብርሃን መለኮቱን ሲገልጥ እስኪያድረስ ሐዋርያት የማይሞቱ መሆናቸውን ያመለክታል ። በሌላም በኩል ክርስቶስ ከሙታን ተለይቶ ተነሥቶ እስኪያድረስ ደቀመዛሙርቱ አይሞቱም ማለት ነው ። በተጨማሪም ጌታችን በተናገረው ትንቢት መሠረት በ70 ዘመን አ.የሩሳሌም በጥጦስ ኃይል ስትጠፋ እስኪያድረስ ከሐዋርያት መካከል ወንጌላዊው ዮሐንስ የማይሞት መሆኑን ያሳያል ። ሌሎች ሐዋርያት ሁሉ ከአ.የሩሳሌም ጥፋት በፊት ሲሞቱ ዮሐንስ ብቻ እስከ 9 ዓመት ቆይቷልና ።

3. የመጥምቁ ዮሐንስ ልብሱ ወንጌሉ እንደሚለው ከግመል ጠጉር የተሠራ ማቅ ወይም ባና ነበር ። ይህንም አይነት ልብስ ነቢያት ሁሉ ይሰጡ ነበር ። የኤልያስም ልብስ የዚሁ አይነት ነበር ። ዘክ 13፡ 4። 2 ነገ 1፡ 8 የዮሐንስም ዳግማዊ ኤልያስ ነበርና ከግመል ጠጉር የተሠራ ማቅ ይላብስ ነበር ። የሀገራችን ሊቃውንት

ግን የዮሐንስ ልብስ ገመሉ ከሚባል ዕንጨት ልጥ የተሠራ ነበር ይላሉ ። ምግቡም አንበጣ ነበር የሚለው ትክክለኛ ነው በዚያ ጊዜ በደቡብ አውሮጳ አንበጣ ይበላ ነበር ። ዛሬም በሰሜናዊ ምሥራቅ አፍሪቃና በመካከለኛው አፍሪቃ ሕዝቦች ዘንድ አንበጣ ይበላል በብሉይ ኪዳንም ሙሴ የሚበሉና የማይበሉ አንበጣትን ለይቶ ሲናገር እኒህን ትባላላችሁ ዘዋሪ አንበጣ ኩብኩባ በየዘመኑ ደንብያ በየዘመኑ ፡ ሣር ዘላይ አንበጣ በየዘመኑ ። ዘሌዋ. 11 ፡ 22 ።

4. ስለጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም መምጣት ያስተማረው የመጨረሻው ነቢይ መጥምቁ ዮሐንስ ነው ።

5. በማቴዎስ 19፡ 24 « ባለጠጋ ወደ እግዚአብሔር መንግሥት ከሚገባ ግመል በመርጠብ ቀዳሳ ቢያልፍ ይቀላል » የሚለው ዐረፍተ ነገር በዚህ ምዕራፍ ከቁ. 16 - 22 የተጠቀሰውን ባለጠጋና ሌሎች ንፋሳት ባለጠጋችን ብቻ የሚመለከት እንጂ ባለጠጋችን ሁሉ የሚመለከት አይ

መስልም ምክንያቱም ንብረታቸውን በሙሉ ለድህረ ሰጥተው የእግዚአብሔርን መንግሥት የወረሱ ብዙ ባለጠጋች አሉና ። «ግመል በመርጠብ ቀዳሳ ቢያልፍ ይቀላል» ማለትም ለጊዜው የማይሆን ነገርን ሁሉ የሚመለከት ነው ። ይህንም የመሰለ በአይሁድ ዘንድ ሌላ የንግግር ዘዩ ገዢ ። ለምሳሌ በጠባዩ ሊታገሡት የማይችሉትን ስው «አንተን ከመሸከም ዝቡን መሸከም ይቀላል» ይሉ ነበር ። ይህም ዘዩ ምንም

እንጂ ለደረግ ቢችልም ለጊዜው አስቸጋሪ መሆኑን ያመለክታል ። ነገር ግን በጌታ ዘንድ የማይቻል ነገር የለምና ግመል በመርጠብ ቀዳሳ ቢያልፍ ይቀላል ። ይህም በሐዋርያው ታይዎስ ጊዜ ታይቷል ።

ርእሰ አንቀጽ

ጾም በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን

በዓለም ያሉ አብያተ ክርስቲያናት ሁሉ ለተከታዮቻቸው የጾም ጠቃሚነት ያስተምራሉ። የየራሳቸው ም የሆነ ሥርዓተ ጾም አላቸው። አረጸጸው ግን እንደ እየሀገሩ ባሕርይ ልማድ ይለያያል።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ከሐዋርያትና ከሦስት መቶ አሥራ ስምንት ሊቃውንት የተቀበለቻቸውና ለተከታዮቻቸው የምታስተምራቸው ሰባት አጽዋማት አሉ።

እነርሱም፡- ሀ ዐቢይ ጾም ለ ጾመ ረቡዕ ወግርብ ሐ ጾመ ነንዌ መ የልደትና የጥምቀት ገሃድ ሠ ጾመ ነቢ ያት የጎዳር ጾም ረ ጾመ ሐዋርያት የሰኔ ጾም ሰ ጾመ ፍልሰታ ናቸው። በነዚህ አጽዋማት ወቅት እስከ ሰዓት ድረስ ምንም እይነት ምግብ መቅ መስ አይፈቅድም ቅዳሴም የሚቀድሰውና ሥርዓተ ቁርባን የሚፈጸመው በሰዓት ነው። ከሰዓት በኋላም ጥላላት አይበሉም።

በመሠረተ ጾም ለተወሰኑ ቀናት ከተወሰኑ የምግብ እይነቶች መከልከል ነው። እንዲሁም በዐይን አይቶ ከመጎምጃት በእንደባት ክፋ ተናግሮ ሌላውን፣ ከማስተየም በጀርም ሰምቶ ከመሳት መከልከል እንደሚገባ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ታስተምራለች። ከዚህም ጋር ጾም፣ ጸሎትና ምጽዋት በእንደነት የሚሠሩ ምግባራት መሆናቸውን በመገንዘብ ምጽዋት የገንዘብ ግብር ዓሥራት ሲሆን ጾም ግን የሥጋ ግብር እንደሆነ ትሰብካለች።

በጾም ጊዜ ከተወሰነ የምግብ እይነት መከልከል ወይም መለየት እንደሚገባ ሁሉ ከሥጋዊ ፈቃድ መከልከልም ከጾም አንዱ ክፍል ነው ስለሆነም ባልና ሚስት በክፍል ሳይሆን በአልጋ ተለያይተው ይጸማሉ። የጾም ወቅት መዋዕል ኃዘን ስለሆነ ጸዋሚዎች ሁሉ ከማነኛውም ተደላና ደስታ ይከልካላሉ።

በጾም ጊዜ ተደላ ደስታ ማድረግ የማይገባ ከመሆኑ የተነሣ ጋብቻና የመሳሰሉት ሁሉ ተከልክለዋል። በተለይ በዓቢይ ጾም በጥምቀተ ሕፃናትና በበዓል ሰማዕታት ምክንያት ጠላ ጠምቶ ዳስ ሠርቶ ሰው ጠርቶ መጋ በዝ እንደሚገባ በፍትሕ መንፈሳዊ በአንቀጽ 15 ተወስኗል።

በገጻም የሚኖሩ ጽሑፍ ጸን መነኮሳት ደግሞ ከዚህ ላይ ባለ ሁኔታ ይጸማሉ ይኸውም 1ኛ ጾመ ሠገር የአክፍሎት ጾም ሲሆን ሁለተኛ በ24 ሰዓት ውስጥ እንደ ጊዜ ብቻ በመመገብ ነው። ጾመ ሠገር እውድ በልቶ ማክ ሰኞ ማክሰኞ በልቶ፣ ሐሙስ ሐሙስ በልቶ ቅዳሜ በመብላት የሚጸሙ አሉ። ሌሎች ደግሞ ከሳመ ከጣመ ምግብ ተከልክለው ጭብጥ ሽንብራ ጥራ ብቻ እየቀመሱ ይጸማሉ። በዚህ ዓይነት የሚጸሙ አጽዋማት አብዛኛውን ጊዜ ዐቢይ ጾም ሕመማትና ጾመ ፍልሰታ ሲሆኑ ጸዋሚ ዎቹም ጽሑፍ ጸን መነኮሳት ናቸው።

በገጻም ዋልድባ የሚኖሩ መነኮሳት በቀሩት አጽዋማት በቀን እንደ ጊዜ ብቻ ለቅመተ ሥጋ ያህል የሚመገቡ ሲሆን በፍልሰታ በዓቢይ ጾምና በሕማት በሳምንቱ ውስጥ ሁለት ወይም ሦስት ጊዜ ብቻ እየተመገቡ ያከፍላሉ ይጸማሉ። ውሃ በመቅዳት፣ እንጨት በመልቀም፣ ቋርፍ በመቀቀልና ኑግ በመውቀጥ አበው መነኮሳትን የሚረዱ አርድኢት ግን በቀን እንደ ጊዜ ብቻ እየተመገቡ ይሠራሉ። አርድኢቱ የአክፍሎት ጾም እንደጸጸውና በቀን እንደ ጊዜ እንደሚመገቡ የሚፈቀደው ውሃ ቀድተው እንጨት ለቅመው ቋርፍ ቀቅለው አበው መነኮሳትን መርዳት እንደችሉ ነው። በጾምና በጸሎት የተወሰኑ አበው መነኮሳት ግን በተለይ በስሙኑ ሕመማት የሆነዕና እሁድና የጸሎት ሐሙስ ብቻ ጥቂት ጥቂት እየቀመሱ እስከ ትንሣኤ ዕለት ድረስ ያከፍላሉ። በማለት መምህር ገ ሥላሴ ገብሩ ያስረዳሉ።

ቀደም ሲል የተጠቀሱትን ሰባት አጽዋማት ከአሥራ ሁለት ዓመት በላይ ዕድሜ ያላቸው ክርስቲያኖች ሁሉ መጾም እንደሚገባቸው በፍትሕ መንፈሳዊ ተገልጾልል። ግን እንደ ክርስቲያን ቤተ መምና የበሽታው ሁኔታ የጾም ምግብ ብቻ ለመመገብ የማይችሉው በሆን በሐኪም የታዘዘለትን እንዲመገቡ ቤተ ክርስቲያን ትፈቅዳለች። እንዲሁም ለወላዳችና ለሠራተኞች የሥራው ክብደትና የሁኔታውን አስፈላጊነት እየገመገመች መፍቀድ ትችላለች። ምክንያቱም የቀደሙት የቤተ ክርስቲያን አባቶች በመንፈስ ቅዱስ እየተመሩ ሥርዓተ ጾምንና የመሳሰሉትን ሁሉ ከሠሩ በኋላ እስከ ዓለም ፍጻሜ የሚገኝ የቤተ ክርስቲያን አባቶችም በመንፈስ ቅዱስ መሪነት እንደሚሠሩ አምነው የኋላ ሊቃውንት የተለሉትን ማክበድ የከበደውን ማቅለል እንደሚችሉ ወስነዋል።

በጾም ጊዜ ከተወሰነ የምግብ እይነት መከልከል ወይም መለየት እንደሚገባ ሁሉ ከሥጋዊ ፈቃድ መከልከልም ከጾም አንዱ ክፍል ነው ስለሆነም ባልና ሚስት በክፍል ሳይሆን በአልጋ ተለያይተው ይጸማሉ። የጾም ወቅት መዋዕል ኃዘን ስለሆነ ጸዋሚዎች ሁሉ ከማነኛውም ተደላና ደስታ ይከልካላሉ።

በጾም ጊዜ ተደላ ደስታ ማድረግ የማይገባ ከመሆኑ የተነሣ ጋብቻና የመሳሰሉት ሁሉ ተከልክለዋል። በተለይ በዓቢይ ጾም በጥምቀተ ሕፃናትና በበዓል ሰማዕታት ምክንያት ጠላ ጠምቶ ዳስ ሠርቶ ሰው ጠርቶ መጋ በዝ እንደሚገባ በፍትሕ መንፈሳዊ በአንቀጽ 15 ተወስኗል።

በገጻም የሚኖሩ ጽሑፍ ጸን መነኮሳት ደግሞ ከዚህ ላይ ባለ ሁኔታ ይጸማሉ ይኸውም 1ኛ ጾመ ሠገር የአክፍሎት ጾም ሲሆን ሁለተኛ በ24 ሰዓት ውስጥ እንደ ጊዜ ብቻ በመመገብ ነው። ጾመ ሠገር እውድ በልቶ ማክ ሰኞ ማክሰኞ በልቶ፣ ሐሙስ ሐሙስ በልቶ ቅዳሜ በመብላት የሚጸሙ አሉ። ሌሎች ደግሞ ከሳመ ከጣመ ምግብ ተከልክለው ጭብጥ ሽንብራ ጥራ ብቻ እየቀመሱ ይጸማሉ። በዚህ ዓይነት የሚጸሙ አጽዋማት አብዛኛውን ጊዜ ዐቢይ ጾም ሕመማትና ጾመ ፍልሰታ ሲሆኑ ጸዋሚ ዎቹም ጽሑፍ ጸን መነኮሳት ናቸው።

በገጻም ዋልድባ የሚኖሩ መነኮሳት በቀሩት አጽዋማት በቀን እንደ ጊዜ ብቻ ለቅመተ ሥጋ ያህል የሚመገቡ ሲሆን በፍልሰታ በዓቢይ ጾምና በሕማት በሳምንቱ ውስጥ ሁለት ወይም ሦስት ጊዜ ብቻ እየተመገቡ ያከፍላሉ ይጸማሉ። ውሃ በመቅዳት፣ እንጨት በመልቀም፣ ቋርፍ በመቀቀልና ኑግ በመውቀጥ አበው መነኮሳትን የሚረዱ አርድኢት ግን በቀን እንደ ጊዜ ብቻ እየተመገቡ ይሠራሉ። አርድኢቱ የአክፍሎት ጾም እንደጸጸውና በቀን እንደ ጊዜ እንደሚመገቡ የሚፈቀደው ውሃ ቀድተው እንጨት ለቅመው ቋርፍ ቀቅለው አበው መነኮሳትን መርዳት እንደችሉ ነው። በጾምና በጸሎት የተወሰኑ አበው መነኮሳት ግን በተለይ በስሙኑ ሕመማት የሆነዕና እሁድና የጸሎት ሐሙስ ብቻ ጥቂት ጥቂት እየቀመሱ እስከ ትንሣኤ ዕለት ድረስ ያከፍላሉ። በማለት መምህር ገ ሥላሴ ገብሩ ያስረዳሉ።

ቀደም ሲል የተጠቀሱትን ሰባት አጽዋማት ከአሥራ ሁለት ዓመት በላይ ዕድሜ ያላቸው ክርስቲያኖች ሁሉ መጾም እንደሚገባቸው በፍትሕ መንፈሳዊ ተገልጾልል። ግን እንደ ክርስቲያን ቤተ መምና የበሽታው ሁኔታ የጾም ምግብ ብቻ ለመመገብ የማይችሉው በሆን በሐኪም የታዘዘለትን እንዲመገቡ ቤተ ክርስቲያን ትፈቅዳለች። እንዲሁም ለወላዳችና ለሠራተኞች የሥራው ክብደትና የሁኔታውን አስፈላጊነት እየገመገመች መፍቀድ ትችላለች። ምክንያቱም የቀደሙት የቤተ ክርስቲያን አባቶች በመንፈስ ቅዱስ እየተመሩ ሥርዓተ ጾምንና የመሳሰሉትን ሁሉ ከሠሩ በኋላ እስከ ዓለም ፍጻሜ የሚገኝ የቤተ ክርስቲያን አባቶችም በመንፈስ ቅዱስ መሪነት እንደሚሠሩ አምነው የኋላ ሊቃውንት የተለሉትን ማክበድ የከበደውን ማቅለል እንደሚችሉ ወስነዋል።

ቀደም ሲል የተጠቀሱትን ሰባት አጽዋማት ከአሥራ ሁለት ዓመት በላይ ዕድሜ ያላቸው ክርስቲያኖች ሁሉ መጾም እንደሚገባቸው በፍትሕ መንፈሳዊ ተገልጾልል። ግን እንደ ክርስቲያን ቤተ መምና የበሽታው ሁኔታ የጾም ምግብ ብቻ ለመመገብ የማይችሉው በሆን በሐኪም የታዘዘለትን እንዲመገቡ ቤተ ክርስቲያን ትፈቅዳለች። እንዲሁም ለወላዳችና ለሠራተኞች የሥራው ክብደትና የሁኔታውን አስፈላጊነት እየገመገመች መፍቀድ ትችላለች። ምክንያቱም የቀደሙት የቤተ ክርስቲያን አባቶች በመንፈስ ቅዱስ እየተመሩ ሥርዓተ ጾምንና የመሳሰሉትን ሁሉ ከሠሩ በኋላ እስከ ዓለም ፍጻሜ የሚገኝ የቤተ ክርስቲያን አባቶችም በመንፈስ ቅዱስ መሪነት እንደሚሠሩ አምነው የኋላ ሊቃውንት የተለሉትን ማክበድ የከበደውን ማቅለል እንደሚችሉ ወስነዋል።

ቀደም ሲል የተጠቀሱትን ሰባት አጽዋማት ከአሥራ ሁለት ዓመት በላይ ዕድሜ ያላቸው ክርስቲያኖች ሁሉ መጾም እንደሚገባቸው በፍትሕ መንፈሳዊ ተገልጾልል። ግን እንደ ክርስቲያን ቤተ መምና የበሽታው ሁኔታ የጾም ምግብ ብቻ ለመመገብ የማይችሉው በሆን በሐኪም የታዘዘለትን እንዲመገቡ ቤተ ክርስቲያን ትፈቅዳለች። እንዲሁም ለወላዳችና ለሠራተኞች የሥራው ክብደትና የሁኔታውን አስፈላጊነት እየገመገመች መፍቀድ ትችላለች። ምክንያቱም የቀደሙት የቤተ ክርስቲያን አባቶች በመንፈስ ቅዱስ እየተመሩ ሥርዓተ ጾምንና የመሳሰሉትን ሁሉ ከሠሩ በኋላ እስከ ዓለም ፍጻሜ የሚገኝ የቤተ ክርስቲያን አባቶችም በመንፈስ ቅዱስ መሪነት እንደሚሠሩ አምነው የኋላ ሊቃውንት የተለሉትን ማክበድ የከበደውን ማቅለል እንደሚችሉ ወስነዋል።

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት ጎንደርንና ጎጃምን ጎበኙ

ጎንደር፡- ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ፓትርያርክና የቅዱስ ሲኖዶስ ሊቀ መንበር በጎንደርና ጎጃም ክፍለ ተሀገር ጥንታውያን ሥፍራዎችንና ገጻማትን እየተዘዋወሩ ጎበኝተዋል።

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት በመጀመሪያ የጎንደርን ግፍለ ሀገር ለመጎብኘት ጥቅምት 28 ቀን 1974 ዓ.ም. ከጥዋቱ 4 ሰዓት አካባቢ አውግጥተው ረፈደ ሲደርሱ ብፁዕ አቡነ መርቆሪዎስ የጎንደር ሀገር ስብከት ሊቀ ጳጳስና የቅዱስ ሲኖዶስ አባል፣ ጓድ ዘመነ ካሳ የጎንደር ክፍለ ሀገር ረዋና አስተዳዳሪ የመንግሥታዊና ሕዝባዊ ድርጅቶች ተጠሪዎች የጎንደር ከተማ የአርባ አራቱ አድባራት አስተዳዳሪዎች፣ ሊቃውንት ካህናት፣ የከተማው ሕዝብ እጅግ ደማ

በቅዱስነታቸው የአቀባበል ሥነ ሥርዓት ላይ ሊቃውንት ሲዘምሩ

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት አካባቢ ለመገናኛት የሆነ ሀገር ረዋና አስተዳዳሪ አቀባበል ሥነ ሥርዓታቸው

ቅዱስነታቸው ከአውግጥኦ ሲመርዱ ሁለት ሕጻናት ዕቅድ አበባ አበርክተው ላቸዋል።

ባና በዕልልታ፣ ታሪካዊ የሆነ አቀባበል አድርጎላቸዋል። ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ልዑካን የሆኑትን ብፁዕ አቡነ ሚካኤል፣ ብፁዕ አቡነ አብርሃም ዩሐር ሪር ሀገር ስብከት ሊቀ ጳጳስ፣ ብፁዕ አቡነ መቃርዮስ የጎጃም ሀገር ስብከት ሊቀ ጳጳስ እና ሌሎችንም የልዑካኑ አባላትን አስከትለው ጎንደር ከተማ መስቀል አደባባይ ከተዘጋጀላቸው የክብር ቦታ እንደረረሱ ሊቃውንቱ ለአቀባበሉ የተዘጋጀውን ግሥ ለ 20 ደቂቃ አሸብረዋል።

ዜና ሊቃውንት

ሐዲስ ተክሌ (አቡነ ዮሐንስ)

በሊቅነታቸው የታወቁት ሐዲስ ተክሌ ተገለጹ በተባለው ቦታ ከአለቃ ተአምራት በ1875 ዓ.ም መጋቢት 12 ቀን ተወለዱ =

ሐዲስ ተክሌ (አቡ ዮሐንስ)

የመጀመሪያ ደረጃ መንፈሳዊ ትምህርታቸውን በአዲስ ዓለም ደብረ ጽዮን ና በደብረ ሊባኖስ ገዳም ተግሩ ቀጥሎ ወደ ጎንደር ሔደው በቤተ ልሔም ቁም ዜማ እንዲሁም በጎንደር ከተማ አጽደው በሚገባ ተምረው ካወቁ በኋላ ወደዋድላ ተዛውረው ቅኔ ከነአገባቡ ተምረው ለመምህርነት ተመረቁ =

በጎንደር ከታወቁት ሊቅ ከመምህር ተክሌ ግርያም ትርጓሜ ሐዲሳትን በሙሉ ከአለቃ ዘዮሐንስ ፍትሐ ነገሥትን ተምረው ዐወቁ የሐዲሳቱንም ትርጓሜ እንደገና ከለሱ =

ወደ ደብረ ታቦርም ተጉዘው ከአለቃ ተስፋ ዘንድ የሃይማኖት እባውን ትርጓሜ አጠኑ ፣ ሊቀ ሐዲስ ተክሌ በትምህርት ከጉባኤ የወረሰት ትርጓሜ ሐዲሳት በሊቃውንት ዘንድ የታወቀውንና

ታላቁ ሊቅ መምህር አስደርሶ በደሴ ተገናኝ ያቃኑትን የታች ቤት ትርጓሜ ስለሆነ የሐዲስ ትርጓሜና ምርምር ምያቸው ከተፈጥሮ ብልህነታቸው ጋር ተግምር ሐዲስ ተክሌ ሊያሰኛቸው ችለው

በመሆኑም በዚያው በጎንደር የሐዲሳትን ፍጥነት ነገሥትን ትርጓሜ ጉባኤ ዘርግተው ያስተምሩ ጀመር ቀጥሎም ወደ ግንባር ሥላሴ ሄደው መነኮሱ = ከዚህ በኋላ የጎንደር ልዩታን እስተዳዳሪነት ተሾሙና ጉባኤያቸውን ለማስፋፋት አጋጣሚ ስድል አገኙ ራስ ጉግሣ ወሌ የተማሩትን የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት መንከባከብ የታወቀ ስወታቸው ስለነበረ ሐዲስ ተክሌ ወደ ደብረ ታቦር ከተማቸው ተዛውረውና የወር ደመወዝ ተመድቦላቸው ሐዲሳት ፍትሐ ነገሥትና ቅኔ እንዲያስተምሩ አደረጉ =

ራስ ጉግሣ የዘወትር ማዕዳቸው በሊቃውንት የተከበበ ከመሆኑም በላይ ለሀሊፍቸው የሚከብደውንና የሚረቀውን ምሥጢር መጠየቅ መረዳትና ማወቅ ስለሚፈልጉ ሐዲስ ተክሌም ለተጠየቁት ሁሉ የሚሰጡት መልስ አጥጋቢ እንደነበር ይነገራል =

በዚህ ጊዜ ነበር ራስ ጉግሣ ከሐዲስ ተክሌ ሌላ « ተክሌ » በሚል ስም የሚጠሩ የመጻጻፍተ ብሎያት ትርጓሜ ሊቅ ስለነበሩ ለይቶ ለመጥራትና ለማነጋገር በመቸገራቸው ለሁለቱም ሊቃውንት « ሐዲስ ተክሌ » ብሎያት ተክሌ » በማለት ተጨማሪ የሞያ መግለጫና መለያ ቅጽል የሰጧቸው =

ሐዲስ ተክሌ በደብረ ታቦር ሆነው ብዙ ሊቃውንትን አስተምረዋል =

ከዚህ በኋላ ሊቀ በ1918 ዓ.ም አዲስ አበባ ከተማ መጥተው የቅስና እንዲሁም የቀምስና መዓረግ ከግብፃዊው ሊቀ ጳጳስ ከብሁዕ አቡነ ማቴዎስ ተተብሉና ፈቃድ ጠይቀው በአዩሳሌም የሚገኝ

ኑትን ቅዱሳት መካናት እጅ ነሥተው ተመለሱ = በአዲስ አበባ ገነተ ጽጌ ቅዱስ ጊዮርጊስ ደብር ሆነው ጥቂት ጊዜ ከአስተማሩ በኋላም የአንኮበር ቅዱስ ሚካኤልን ደብር መምህርነት ተሾሙ ያስተምሩ ጀመር በሁለተኛውም ዓመት « መልአክ ብርሃን » ተብለው የአዲስ አበባ ቅድስት ሥላሴን ደብር በሹመት እንዲያስተዳድሩ ተደረገ =

በዚህ ሹመታቸው ሦስት ዓመት ከቆዩ በኋላ ተወልደው ባደጉበት በአዲስ ዓለም ደብረ ጽዮን ንቡረ ስድ ተክሌ ሃይማኖት ተብለው ተሾሙ =

በአክሱም ሥነ ሥርዓትና ክብር በዳግማዊ ምኒልክ የተገደመው የአዲስ ዓለም ደብረ ጽዮን መተዳደሪያ ደምብ ከዚያ በፊት ከመንግሥት ሳይሰጠው በውገፍ ቆይቶ ስለነበረ የደብረ ነጻ ቅምና አስተዳደር የሚያመለክት ደምብ ወዲያው ሊቀ እንደተሾሙ ተክላቸው ደረሱ = ንቡረ ስድ ተክሌ ሃይማኖት የደብረ ነጻ አስተዳደርና እንደጊዜውም ሁኔታ የጻገኑ ተን ሥራ እያካሄዱ የተለመደ ጉባኤያቸውን በሰፊው ዘርግተው ያስተምሩ ጀመር የሐዲሳትና ፍጥነት ሐዲሳት ደቀ መዛሙር ተቆቸውንም በግስተግር ብቻ ሳይሆን በግምብና በልብስ ይንከባከቧቸው ስለነበረ በዚያን ጊዜ አዲስ ዓለም ጸግሚት ጎንደር ሆና ነበር =

በአዲስ ዓለም ሆነው ብዙ ታላላቅ ሊቃውንትን አስተምረው ለሀገር አበርክተዋል = ንቡረ ስድ ተክሌ ሃይማኖት በመጻፍት ትርጓሜ ዕውቀታቸው እጅግ የተመሰገኑ ቢሆንም በተለይ ከሐዲሳት በጳውሎስ ከሊቃውንት በፍትሐ ነገሥት ይደነቁ ነበር =

ግፈኛው የሊጣልያ ፋሽስት ኢትዮጵያን እስከወረረበት ጊዜ በአዲስ ዓለም የንቡረ ስድ ነት ሥልጣን ላይ ከቆዩ በኋላ በ1929 ዓ.ም ወደ አዲስ አበባ ተሰርተው እጩ ዘደብረ ሊባኖስ ጳጳስ ዘሸዋ ተብለው ተሾሙ በጠላት ዘመን አቡነ ጴጥሮስ በአዲስ አበባ አቡነ ሚካኤል በኤሌባር ግምብራቸውን እየመከቱ

ወደ 18 ዓ ወል

ጾም በብሉይና በሐዲስ ኪዳናት

ጾም ከተወሰኑ ምግቦች ለተወሰኑ ሰዓታት መከለከል ነው = አንዳንድ ጊዜም ከማንኛውም የምግብ አይነት ለተወሰኑ ሰዓታት በመከለከል የሚሆን ጾም አለ =

ጾም ከጥንት ዘመን ጀምሮ በሃይማኖታቸው ያንና ከሃይማኖት ውጭ በሆኑ ሕዝቦች ዘንድ የተለመደ ነበር = በብሉይ ኪዳን ዘመን ጾም በብዙ የተለያዩ ምክንያቶች የጾም እንደነበር በየአንቀጹ ተጽዕኖ ይገኛል = ለምሳሌ ከእግዚአብሔር ጋር በራእይና በሕልም ወይም በመልአክ ለመነጋገር ለመንፈሳዊ ተልእኮ ለመዘጋጀት ከእግዚአብሔርም አንድ ነገር ለማግኘት የጾሙ ሰዎች ነበሩ =

በዚህ መሠረት ሙሴ ዐሥሩ ሩ ጊዛ ትን ከመቀበሉ በፊት አርባ ቀንና አርባ ሌሊት እንደ ጾም በዘጸአት 34፣ 28 ተጽፎአል ነቢዩ ኤልያስም አርባ ቀንና አርባ ሌሊት እንደ ጾም ከእግዚአብሔር ድምጽ ሰምቶአል = 1 ነገሥ 19፣ 8 =

ማንኛውም እስራኤላዊ አንድ እስጢፍቱ ነገር ሲገጥመው እግዚአብሔርንና ሰውን የሚያሳዝን ድር ጊት ሲፈጽም በግል መጾም የተለመደ ነበር = ይህም የንስሐ ጾም ይባላል = ጻዊትና አክላብ በየዘመናቸው የእግዚአብሔርን ትእዛዛት በተለልፉ ጊዜ ማቅ ለብሰው ትእዛዛት ከተለሱ ጾመዋል = 2 ሳሙ 12፣ 16 - 23 =

1 ነገሥ . 21፣ 27 = በሀገር ላይ ከባድ አደጋ ጦርነትና መቅዋፍት ሲደርሱ በእዝመራ ላይ አንበጣና ተምች ሲጠርጹ በሰውና በእንስሳ ላይ አባርና ቸንፈር ሲሆኑ የማሕበር ጾም ይደረግ እንደነበር የሚከተሉት ጥቅሶች ይመለከታሉ = ለምሳሌ የእስራኤል ልጆች በጊብግ ላይ በብንደም ልጆች ድል በተመቱ ጊዜ በማግባር ሆነው ከጠቀሱት እስከ ማታገድ መጣባቸው 20፣ 26፣ የሞ አብና የዓምን ልጆች በየሳፍጥ ላይ በኃይል ስለተነሱ ንጉሡ የሳፍጥ በይሁዳ ሁሉ

ጾምን አወጀ = 2 ዜና 20፣ 3 = ሐግ የተባለው ጨካኝ ሰው በፋርስ ይኖሩ የነበሩ እይሁድ እንዲጠፉ በመከረ ጊዜ በአስቲር ትእዛዝ አይሁድ ሁሉ ሶስት ቀንና ሶስት ሌሊት ምንም ሳይቀም ሉጸመዋል = አስቲ . 4፣ 16፣ የነገዩ ሰዎችም ይህን የመሰለ ተግባር ፈጽመዋል የኖሱ . 3፣ 4 - 10 =

በትንቢተ ኢዮሌል አንድና ሁለት ምዕራፎች ላይ እንደተገለጠው ሀገሩን ሁሉ አንበጣ በመራራ የዓዋጅ ጾም ተደርጎ ነበር =

የእስራኤል ልጆች ከምርኮ በተመለሱ ጊዜ የመከራ ቀኖችን በየዓመቱ በጾም ያስታውሱ እንደነበር ዘካርያስ ይናገራል = ዘካ 7 . 5 = ከዚህም ጋር እስራኤላውያን ኃጢአታቸውን ለማስታወስ የሚያደርጉት የኑዛዜ ጾም በመጽሐፈ ነሀም ያ ተመዝግቦአል = ነሀም . 9፣ 1 =

ሰው በሞተ ጊዜ ጾም መጾም በእይሁድ ዘንድ የተለመደ ነበር = ይህም ሰውየው ከሞተበት ጊዜ ጀምሮ እስከሚቀበርበት ጊዜ ብቻ ሳይሆን ከሞተም በኋላ ከአንድ ቀን እስከ ሰባት ቀን የሚጾም ነው = 1 ሳሙ . 31፣ 13 = 2 ሳሙ . 1፣ 12 =

እግዚአብሔር አምላክ ለእስራኤላውያን በሰጣቸው ሥርዐተ በዓል በሰባተኛው መደብ በሥረኛው ቀን የማስተማሪያ ቀን ነበር በዚህም ቀን የእስራኤል ልጆች ሁሉ ሰውነታቸውን እንዲያስጨንቁ ታዘገዘዋል ዘሌ 23፣ 27 - 32 = ሰውነትን ማስጨንቅ ማለትም በጾም ነው = ከዚህም የተነሳ ጾም ሥጋን ማስጨንቅና ማድከም ለነባቢት ነፍስም ማስገዛት ነው ተብሎ ተተርጉሟል =

የጾም ቀናት በብሉይ ኪዳን ለአንድ ለሶስት ለሰባትና ለአርባ ቀናት እንደ ነበሩ እላይ በተዘረዘሩት ታሪኮች መረዳት ይቻላል ነገር ግን ከአንድ ቀን በታች ከአርባ ቀናትም በላይ የሆነ የጾም ጊዜ መኖሩ በብሉይ አልተጠቀሰም = ጊዜ የተም አንዳንድ ጊዜ ለ 12 ሰዓታት ያህ

ል ሲሆን በሌላ ጊዜ ደግሞ ለ72 ሰዓታት ጾም የሚጾም ጾም ነበር አስቲ . 4 . 16 = ከዚህ በላይ የሆነው የጾም ሰዓት ግን በተአምራዊ እንጂ በሥጋዊ ኃይል እንደሆነ መገመት ያስቸግራል =

በብሉይ ኪዳን ዘመን ሰዎች እውነተኛና ልባዊ የሆነ የጾም ሥርዐት አይታይም ነበር = ስለዚህም ነዚያተ ዘገብነት ይደረግ የነበረውን ጾም ተቃውመዋል = ገሥጸዋልም አሳ . 58፣ 3 - 7 = አር . 14፣ 12 =

በሐዲስ ኪዳን

መድኃኒታችን ክርስቶስ የፈረሰውያንን ከንቲ ውድህ ነቀፈ እንጂ ጾምን አልተቃወምም = ጾም የትሕትና ራስን ለእግዚአብሔር የማስገዛት ምልክት ስለሆነ በሰውር እንጂ በዓዋጅ መሆን እንዳይገባው ጌታችን አስተማረ = ማቴ 6 . 16 - 18 =

በጌታችን ጊዜ የነበሩት እይሁድ በሳምንት ሁለት ቀናት ሰኞንና ሐሙስን ይጾሙ ነበር ሉቃ 18፣ 12 የመጥምቁ የሐንስ ደቀመዛሙርትም አብዝተው ይጾሙ እንደነበር በማቴዎስ ወንጌል ያሉ ክርስቶስ ራሱ አርባ ቀንና አርባ ሌሊት ጾመ ማቴ 4፣ 2 = ነገር ግን ደቀመዛሙርቱ እርሱ በነበረበት ዘመን በየዓመቱ ይህን ጾም እንዲጾሙ አላዘዛቸውም እንዲያውም ደቀመዛሙርቱ ለምን እንደማይጾሙ ተጠይቆ የሚከተለውን መልስ ሰጡ ሹራው ከእነርሱ ጋር እያለ ሀርገኞች ለጾሙ አይችሉም = ነገር ግን ሹራው ከእነርሱ በሚለይበት ጊዜ ይጾማሉ = ማር 2፣ 18 - 22

መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን በግለቱ ሐዋርያት የፈረሰውያንን ጾም አይነት እንዲጾሙ መከለከሉን ያስረዳል = ሹራው በሚለይበት ጊዜ እንደሚጾሙ ይህም በሐዋርያት ዘመን

የጌታ የሞቱ መታሰቢያ ሆኖ በየዓመቱ ለሁለት ቀናት ይጸሙ ነበር ። ዛሬም የእኛ ክፍሎች ጸም እየተባለ በየዓመቱ ይጸማል ።

በሐዋርያት ዘመን ስለ ጸም ቀዋሚ ሕግ አልነበረም ስለዚህም እስከ ሁለተኛው መቶ ዓመት ጸም የግል ፈቃድ ነበር ምንም ዓይነት አብዝተው ሆነ አሳንሰው ለመጸም ነፃነት ነበራቸው ።

ሐዋርያትም መፃረን ክሕህነትን ከመቀበል በፊት ጸም እንደሚገባ በተግባር አሳይተዋል ።

ለምሳሌ ጳውሎስና ባርናባስ በመንፈስ ቅዱስ ተጠርተው ሥልጣን ከህነትን ከመቀበላቸው በፊት ጸመዋል ። ግን ለምን ያህል ቀን እንደ ጸሙ አልተገለጠም ። የሐዋ . 13 : 2 = 14 : 23

በመሠረቱ የሐዲስ ኪዳን ጸም ስለ ክርስቶስ ፍቅር የተደነገገ ነው ። በየሳምንቱ የሚጸሙት ዐርብና ረቦስ ክርስቶስ በፍቅር ስለ እኛ የተቀበለውን መከራ ለማስታወስ ነው ። ዐርብ ጌታችን እ.የ.ሱስ የሞተበት በሞቱም ድንኳን ሳይሆን የተፈጸመበት ስለሆነ ይጸማል ረቦስም እንዲሰቀልና እንዲሞት የተወሰነበት በመሆኑ እንዲጸም በሐዋርያት ተያን

ጎአል ። / ዲስቅ . 7 : 4

ከዚህም ሌላ በጥንት ጊዜ ክርስቲያኖች አንድ አይነት ፈተና ሲገጥማቸው ምህላና ጸሎት ይዘው ለተወሰኑ ቀናት ይጸሙ ነበር ። እንደዚሁም ንስሐ ሲገቡ ካሁኑ በፈቀደላቸው መሠረት ይጸሙ እንደነበር የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ያስረዳል ዛሬም ይህ አይነት ጸም ይሠራበታል ።

ከጥምቀትና ከቁርባን በፊት ሰውነትን ለማንጸት ማንኛውም ክርስቲያን መጸም እንደሚገባው ሐዋርያት አስተምረዋል በኋላም በአራተኛው ምእት ዓመት በትልቁ ባስልዮስና በዮሐንስ አፈወርቅ ዘመን ከቁርባን በፊት ጸም ተሠርቷል ።

ከዚህም የተነሣ ከታላላቅ በዓላት በፊት በዋዜማው ስለ በዓሉና ስለ ቅዱስ ቁርባን ከብር መጸም ተጀመረ ። ይልቁንም ከትንሣኤ በፊት ለአንድ ሳምንት ያህል በየዓመቱ እንዲጸሙ የታወጀው በዚሁ በአራተኛው ምእት ዓመት ነው ። የሳምንት ሳምንት ቅዱስ ሳምንት ወይም ስሙን ሕማማት እየተባለ ያጠራ ጀመረ ። ጌታችን እ.የ.ሱስ ክርስቶስ ተቀባይና ሐይለ ሊት የጸመው ጸም በአራተኛው ምእት ዓ

መት እንዲጸም ተወስነንገር ግን እንደዛሬው ለሰባት ሳምንታት ሳይሆን ለሁለት እንዲጸም ለሰባት ሳምንታት ብቻ ይጸም ነበር ።

ከመጀመሪያው ምእት ዓመት እስከ ሰባተኛው ዘመን ድረስ በጸም ቀን ዳቦ ውሃና ጨው ይፈቀድ ነበር ። በኋላ ግን ፍራፍሬና አታክልት ይበላ ጀመር ። እየቆየም አንዳንዶቹ ዕንቁላልና ቅብው የወጣ ለት ወተት ይጠቀሙ እንደነበር ይነገራል ። ዛሬ ግን ዕንቁላልና ጥላላት አልኮል ነክ መጠጥም እንዲወስዱ ቤተ ክርስቲያን አትፈቅድም ።

ለግጥም ታላቋ ያህል በብሉይና በሐዲስ ኪዳን የጸም ጥቅም መንፈሳውያን ነገሮችን ለማሳወቅና ሕይወትን ለማደስ ነው ። እውነተኛ ክርስቲያን ከዝሙትና ከሥጋዊ ደስታ ርቆ በመጸም በመመገብና በመጸለይ እግዚአብሔርን ያገለግላል ጸም ሰውን ከእግዚአብሔር ጋር በመንፈስ ያገናኛል ። ሕይወትን ወደ ከፍተኛ መንፈሳዊ ደረጃ ያደርሳል ። ጸም ሥጋን ለነፍስ ያስገባል ። ከካህናትና ከሰህተት በመከላከል የሚሆን ጸም ሕወትን ወደ እውነተኛ መንገድ ይመራል ። ሰይፈ ሥላሴ ዮሐንስ

ዜና ሊቃውንት

1008 x 1002

ለሀገራቸው ሲሞቱ የኢትዮጵያ ሊቃና ሳት የነበሩት ግብፃዊው አቡነ ቱርካስ በኢትዮጵያ የሚዘንገሙትን መከራ ተስቅተውና እግራ አውጭን ብለው ወደ አገራቸው ሸሽተው በመጸዳቸው ተይም ብለው በእስክንድርያው ፓትርያርክ ጳጳስና ተሾመው የነበሩት አቡነ አብርሃም የሊቀ ጳጳስና ውን ስፍራ ወስደው ከቆዩ በኋላ በሞት ስለተለዩ አቡነ ዮሐንስ ሊቀ ጳጳስ ሆኑ ።

ነፃነታችን ሲመለስ ግብፃዊው አቡነ ቱርካስ ወደ መንበረ ጳጳስናቸው እንዲመለሱ ቢጠይቁ አንደኛ የኢትዮጵያ መንከሳት ሊቀ ጳጳስናውንም ሆነ ፓ

ትርያርክነቱን እንዳይሾሙ የሚከለክል ሕግ አለመኖሩ ሁለተኛ በመከራ ጊዜ ሸሽቶ በሰላም ጊዜ ወደ ሹመት ልመሰስ የሚለው አሳብ ተገቢ አለመሆኑ መሠረት ሆኖ በኮፕቶስና በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን መካከል ሰፊ ክርክር ይካሄድ ጀመር ።

የኮፕቶስ ቤተ ክርስቲያን ባለሥልጣኖች ከላይ የተገለጹት መሠረታዊውን ክርክሮች ስለ አስቆሙአቸው የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን በወረራው ጊዜ ግንኙነት ተቋርጦ በምርጫ የሾመቻቸው ጳጳሳትና ሊቀ ጳጳስ በሥልጣናቸው እንዳይሠሩበት የውግዘት ቃላቸውን አስተላለፉ ።

ከዚህም ጊዜ አቡነ ዮሐንስ ከሊቀ ጳጳስና መንበራቸው ወርደው አዲስ አበ

ባ በቅዱስ ዑራኤል ቤተ ክርስቲያን አካባቢ እያስተማሩ እንዲቀመጡ ተደረገ ገና የሁለቱ አብዮት አብዮት ክርስቲያናት ክርክር ቀጥሎ የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ደረጃ በደረጃ ሙሉ መብቷን አገኘች ። አቡነ ዮሐንስም ወደ ቀደመው ንብረ ዕድነት ሥራቸው ቢመለሱ በማስተማር ሊያበረክቱ የሚችሉት አስተዋጽኦ ሰፊ መሆኑ ተገምግሞ የአዲስ ዓለም ንብረ እድሆች እንዲቀመጡ ተደረገ ። አቡነ ዮሐንስ በአዲስ ዓለም ደብረ ጽዮን በንብረዕድነቱ መፃርግ ላይ ሆነው ገብአቸው ነገር አስፍተው በማስተማር ላይ ሳሉ በተወለዱ በ73 ዓመት ዕድሜያቸው ሰኔ 3 ቀን 1948 ዓ.ም. አርፈው በአዲስ ዓለም ደብረ ጽዮን ሥርዓተ ቀብራቸው ተፈጸመ ። ከአለቃ ዓምደ ጽዮን ተሰማ

የድርሰት አጻጻፍ ዘዴና የንግግር ጥበብ

« ሁሉን ፈትኑ የሚሻለውንም መርጣችሁ ያዙ »

(1ኛተኛ : 5 : 21)

“ ስሕተት እንዲህ ቢሆን የማናውቀው ነገር ሊኖር አይገባም ” ይል ነበር ይባላል ከሌይተ ክርስቶስ በፊት የነበረ ክርስቲያን በሚል የቅጽል ስም የሚጠራው ፈልስፋ ስቅራሎስ ፡ ሐዋርያ ጳውሎስም በዚሁ አንጻር “ ሁሉን ነገር ፈትኑ ፡ መልካም የሆነውንና የሚሻለውንም መርጣችሁ ያዙ ” አለ ።

ከፍ ብሎ በተገለጠውም መሠረት አራት ዓይነት የድርሰት መንገዶች ማመልከታችን ይታወቃል ። ይህን እንጂ አግኝቶ በማግኘት ሲያምርበት ሌላው ምንግብና ልብስ የእያንዳንዱን የድርሰት ዓይነት ጥቅምና ጉዳት ወይም ደካማና ብርቱ ይዘቱን ሳንገመግም አጥንት ተልጥሞቱን አጋብስን ለመዋጥ አንገደድም ። ይኸውም የመምረጥና የሚሻሻል ዕድል አለን ማለት ነው ።

ለምሳሌ በቁጥር 1 ስለውበት ግንቦ ባረቂያ መክሥተው በተሰማው የድርሰት መንገድ ስናወሳ ያልጠቀምን ነው ሌላ ነገር አለ ። ይኸውም የውበት ተቃራኒ አስመስለን የምናውገው የመጥመጥና ብለን የምንጠራውም ነገር መኖር አይችልም ። ሁለቱ ተቃራኒ ነገሮች በተነሳሳሪነት ሁኔታ አልጠቀስንም ። ታዲያ ለማስረጃ ያህል መልካም ሥራ ወዳድ የሆነ ገበሬ ደንኑ መንጥር መራቱን አርሶ አፈሩን አንቀርቦ በማለስለስ ያለማውን የአዝርዕትና አትክልት ዓይነት ፍራፍሬ የመለበትንና በአበቦች ያጌጠ ለም መራት ወይም የጌታ አትክልት ለሰይፍ ወውቀ ለማርክን ይችላል ። በአንፃሩ ደግሞ ጫካ ሆኖ ቁጥቋጠ (እሾህ አሚካላው) ወርሶት ምንም ዓይነት አዝርዕትና አትክልት ሳይበቅሉበት የእንስሳትና አራዊት መፈንጫ የአዕዋፍ ማፈጫ የሆነ መራት

ስፍ ያምንም ዓይነት ውበት ስለሌለው ጠፍ መራት አድርገን እንመለከተዋለን ። ነገር ግን በመሠረቱ የመራቱ ተፈጥሮ ከዚያ ከሌማው መራት ጋር ተመሳሳይ ከሆነ ጠፍ መራት ብለን የምንጠራው የልማድ አነጋገር እንጂ ሌላ ትርጉም የለውም ። ባለሙያ ገበሬ ቢይዘው ኖሮ የተለየ ውበት ሊኖረው ይችላል ነበርና ነው ። እንግዲያውስ ውበት የሥራ ውጤት መሆኑ ነው ።

ወይም አንዱ ጥሩ ምግብና ልብስ አግኝቶ በማግኘት ሲያምርበት ሌላው ምግብና ልብስ አጥቶ በተገባቸው ነገር ላይ ቢታይ ወይም ታማሚ ቢሆን ዕኩል መሳለመሳየሆን ውበት አይታይባቸውም እንል ይሆናል ። ታዲያ በተፈጥሮ ትክክል ሰውነት ወይም በአካል አንድ ዓይነትን ቅርፅና መልክ ወይም ተመሳሳይ ሰብአዊ አቋም ያላቸውን ሰዎች በአጋጣሚ የኑሮ ደረጃ መዘበራረት ጉዳይ ከፍና ዝቅ ቢያደርጋቸውም አንዱን አይተን ውብ ሌላውን ለይተን መልክ ሮቶ በማለት ማንንሰል አይገባም ።

እንግዲያውስ ውበት የአስተያየትና የሰብአዊ ግምት ጉዳይ እንጂ ሌላ ትርጉም አይኖረውም የሚል ፍልስፍናዊ ግምገማ አለ ። ይህም ዓይነት ትንታኔ ከድርሰት ጥበብ ጋር አብሮ የሚጓዝ በመሆኑ ሼክስፔር ሲናገር “ ጥሩ ወይም መጥፎ ተብሎ የሚጠራ ምንም ነገር የለም ፤ ይህን አስተሳሰብ የፈጠረ የሰዎች አስተያየት ነው ” አለ እንግዲያውስ መልካም ነው “ እንደ እግዚአብሔር ነገር ሁሉ ጠራው ነገር ሁሉ መልካም እንደሆነ አየ » ተብሎ ተጽፎዋል ። ዘፍጥ . 1 ሐዋርያ ጳውሎስም “ እግዚአብሔር ከፈጠረው ነገር ሁሉ ወዳድ የሚሆን ምንም ነገር የለም ” ሲል ጽፎዋል ። እንግዲያ

ውስ የሰውም መልካምነትና መጥፎነት የሚለከው በጠባይና በሥነ ምግባሩ ወይም ባጠቃላይ በሃይማኖቱ ጽናት እንጂ በአፍጻሜ መልኩ አይደለም ።

ይህም ከሆነ እንዲህ በመልክና በጠባይ በተገባ ሥነ ምግባር ሞራሉ የወደቀ (ወይም በደህንነት ኑሮ የተነሳቀለ) ወይም ጤና ያጣ ወገኖችን ቢኖር በሀብትና ጤንነት ከትምህርት ጋር አገናኝቶ በልቶ ጠጥቶ ለብሰም በማግኘት እንዲያምርበትና ከሞራል ውድቀትም እንዲነሳና አዲስ ሕይወት የሚያገኝበትን መንፈሳዊ ምክር እንዲያገኝ ማድረግ ሲገባ አንገሉም በመጣል ከካጠለት በሞት (በኖሎት) ጠባቂዎች ላይ ፍርድን እንደሚያስከትል ተጽፎአል ።

በተራ ቁጥር 2 የሰብአዊ ርገራንን ስሜት ይፈጥራል ተብለው የሚታሰቡትም ከእኛ ሥልጣንና ቁጥጥር ሥር ሆነው የሚያስደስቱንና የሚያሳዝኑን ወይም የምንወዳቸውና የምናፈቅራቸው ፍጥረታውን ነገሮች ብቻ ሊሆኑ ለይገባም ከምንወዳቸውና ከምናፈቅራቸው ጉን የምንጠላቸውና የምንሆዳቸውም ፍጥረቶች አሉ ። እንግዲያውስ በፍቅር ከሚማርኩን ነገሮች ይልቅ ለምንጠላቸውና ለምንጸዳቸው ታናናሽ ፍጥረቶችም የተለየ አድናቆትና የማፍቀር ስሜት ወይም ሰብአዊ ርገራን እንዲኖረን ያስፈልጋል ማለት ነው ።

ለምሳሌም ለርግብ ጫፍቶች ሕይወት የምንራራውን ያህል የዕንቁራሪትም ሕይወት በከንቱ ሲጠፋ የምናሳየው ስሜት የጭካኔ ምልክት ነው ።

ከስው ዘርም ወገን እንኳ በሥልጣን ዕድገትና በኃይል ሥራ አመራርን የማይቀደሱ ይኖራሉ እንበል ታዲያ ደራሲ (ጸሐፊ) የሰው ፊት አይቶ ሳይባል የበኩሉን ምክር ለመለገጥ ለሁሉም በዕኩልነት ላይ የተመሠረተ ፍትሕ ርዕዮ አንዲዳውና የሚያደርግ ጽሑፍ በማቅረብ ፈንታ አንዱን ከፍ ሌላውን ዝቅ

ወያ 75 ጸጺ 126A

በኢ.ሉ.ባ.ቦ.ር ክፍለ ሀገር በጋምቤላ አውራጃ የሚገኙ

ብሔረሰቦች

የኢ.ሉ.ባ.ቦ.ር ክፍለ ሀገር በተፈጥሮ ልምላሚ የታወቀ ክፍለ ሀገር ነው። ከ ክፍለ ሀገሩ እንደሚነሱበት እንደ ከፋና ሲዳሞ ሰፊ የቡና ምርት የሚገኝበት በተለይም ከቅርብ ዓመታት ወዲህ በጉመር የሻይ ሰብል የታወቀ ሆኖአል። ከክፍለ ሀገሩ ተራሮችና ኮረብቶች ጥግ እያሉ ወንዞች ይፈልቃሉ። በተለይም የቦር ፍጥነት እንደጠበቀ እባይ ተመልካቹን በትግታ የሚሰብ ኃይል አለው። በኢ.ሉ.ባ.ቦ.ር ደን ውስጥ ከገሀን እስከ ማዳቆ በደይነቱ የዱር አራዊትና አለጥፍ ይገኛሉ።

የኢ.ሉ.ባ.ቦ.ር ክፍለ ሀገር እንደሌሎቹ የልዩ ልዩ ብሔረሰቦች መኖሪያ ነው። እነዚህ ብሔረሰቦች በቋንቋቸው በቤት አውራጃቸው በመኪታቸውና በስለታዊ የኑሮ ሁኔታዎች የተሰበጠጠ ሲሆን ል ቅርስ እንዳላቸው ይታወቃል። በዚህ እትም ላይ በተለይም በጋምቤላ አውራጃ ሰላሚገኙ ብሔረሰቦች እንደ ለከታለን። በኢ.ሉ.ባ.ቦ.ር ክፍለ ሀገር ከሚገኙ አውራጃዎች መካከል ጋምቤላ አንደኛው ሲሆን ቀደም ዳር ሀገር ከሚባሉት ሥፍራዎች እንዲያውም ራቅ ያለው ነበር። አልፎ አልፎ የጋምቤላ መኖር ይሰማ የነበረው በአውራ እዳኞች በኩል ነበር። በተረፈ አልፎ አልፎ በደጋው የነበረ የመኪና መንገድና ሌላው የመገናኛ ዘዴ ያልደረሰው በቀና በሣምንት በሚገኝ የአውሮፕላን ጉዞ የሚደረስ አውራጃ ነበር። ይህ አውራጃ በሁለት ና መነጠል በብሔረሰቦችም ከፍተኛ ተጽእኖ በማሰከተል የመሻሻልን ጭላንጭል ሳያዩ እስከ አብዮታችን ፍንዳታ ቆይቶአል።

በአውራጃው ውስጥ ከሚገኙ ልዩ ልዩ ብሔረሰቦች መካከል ነበርነት ያላቸው የአንዳንድ የኑዌር የመኖሪያ የኮምፍ የአንዳንድ ብሔረሰቦች ይገኙባቸዋል። የእነዚህ ብሔረሰቦች ባህል የተመሳሰለ ልዩነትም ያለው ነው።

ጋብቻ

በብሔረሰቦቹ ዘንድ አስቀድሞ መፋቀር ጎሳም ደንበና ሥርዐቱ በሚያዘው መሠረት በሠርግና በጥሎሽ መጋባት የነበረ ነው። ለምሳሌ ያህል የኑዌር ብሔረሰብ የጥንት ማሟ የቀንድ ከብቶች ጥሎሽ ነበር ያም አግቢው በቤተ ዘመድና በሽማግሌች አማካይነት ለምትታወቁ ልጃገረድ በተሰባ ሰባት ማለፊያ የቀንድ ከብቶች መርጦ ይልካል። ይህ ተቀባይነት ካገኘ በኋላ በድጋሚ 18 ምርጥ የቀንድ ከብቶችን ይልካል የተላኩትን የቀንድ ከብቶች የልጁ አባት እናትና የቅርብ ቤተዘመድ በየራስ ቆጥሮ ይከፋፈላቸዋል። የሠርጉ ዕለት ሲቀረብ ማንኛውም ይዘጋጅና ልጅትዋ ትዳራላት። ባለፈው ሥርዐት መሽራይቱና መሽራው ታጅቦው መንገድ ከጀመሩ በኋላ መሽራው መሽራቷን እየተንጠራራ መግረፍ አልበቃው ብሎ በትኩረት ለምርጫ በኋላ ሕግዋን ለመግሰስ በሚደረገው ትንቅንቅ በሰውነት ዋላይ የመደብደብ ጉዳት ያደርስባት እንደነበረ ሁሉ በዚህም ብሔረሰብ መሽራው መሽራትን ይዞ ከገባ የወንድ በላይነቱን ለማሳየት ከፍተኛ እድርጎ ይደበድባት ነበር።

በዚህ ሁኔታ የሚወለደው የመጀመሪያው ልጅ የሚደገው በልጁ ተዋላቢ ጎና እናት በት ነው። እርስዋ ወደ ወላጆችዋ በት ትሄድና እስከ ሁለት ዓመት ድረስ ትቆያለች። ከሁለት ዓመት በኋላ ባል ማሰቱን መልሶ የሚያገኘው በወላጆችዋ ፈቃድ ነው። ከዚህ ውጪ በፈጽሞ ከሣ ይከፍላል ወይንም ማሰቱን መልሶ እያገኘም ሌላው በአንድ ብሔረሰብ ውስጥ ሁለት ጎሳዎች በነፍስ ግድያ ያም ቢቃቡ በሁለት ወጣቶች መሃል ጋብቻ አይደግፍም።

በአንዳንድ ብሔረሰብ ዘንድ ሴት ልጅ ያለው በሚመጣለት ጥሎሽ ሲከብር ቆይቷል። በዚህ ብሔረሰብ ዘንድ ወንድ ለሴትዋ የሚሰጠው ማሟ በብሔረሰቡ አጠራር ድምይ የተባለው የጨረጃ ጌጥ

ነው። ይህ የጨረጃ ጌጥ ብዙኑ እስከ አምስት የሚደርስ በዋጋም እያንዳንዱ

መቶ ሃያ ብር የሚደርስ ነው። እንግዲህ ሚስት ለማግኘት ስድስት መቶ ብር የሚያወጡ ድምዳሜ ሊኖሩት ይገባል ማለት ነው። ይህ ብቻ አይደለም በዚህ ብሔረሰብ በአንዳንድ ጎሳዎች ዘንድ ጥሎሽ በመርኝ በአንገት ድረዎችና በአምባሮች ላይ ይከፈላል። እነዚህን የመሳሰሉትን የጥሎሽ መተኪያዎች ያላገኘ ነበዝ ቆንጆዋን ባይታ ብቻ ሲያማትር ይቀራል እንጂ የማግባቱ ነገር ዘበት ነበር። ሌላው የዚህ ማካካሻ ጋብቻ የሚሻው ወጣት የደረሰች እህት ካለችው ለፈለጋት ልጃገረድ ወንድም ለውጥ ሰጥቶ ጋብቻውን ይፈጽማል። በነገራችን ላይ በጋምቤላ አውራጃ የሚገኙ ብሔረሰቦች እቃዎችን በጨረጃ በማጌጥ፣ በቅል ላይ የልዩ ልዩ እንስሳትን ቅርጽ የሚያሳዩ ምሳሌችን በመንቀሳ ከእኩሪ ማየት በት ውስጥ ጌጦችን በመሥራት የሰገን እንቁላል በልዩ ውበት በመሸለም፣ ከገሀን ጥርስ በከንድ የሚጠለቅ አምባር በመሥራት የታወቁ ብልሆች ናቸው ስለሆነም ለጋብቻ የሚውሉትንም አብዛኛዎቹን ጌጦች የሚሰሩዋቸው ራሳቸው ናቸው።

እንደተመለከትነው ሁሉ ጋብቻው በብዙ ወጪ ይፈጽማል። ወጣቶቹ ከተጋቡ በኋላ የፍቺው ጉዳይ የጠበቀ ነው። ለመለያየት የሁለቱ ሃሳብ በሀገር ሽማግሌዎች ተሰምቶ ውሳኔ ማግኘት ይኖርበታል። ያለዚያ አባወራው ሚስቱን እስከወጥቶ ሲያባርራት በጎሳዎች መሃል ከፍተኛ ግጭትና የከብት መዘራረፍን ሁኔታ ያስከትል ነበር።

ጎዘንን በሚመለከት፣ በብሔረሰቦች ዘንድ ሰው ሲሞት ጎዘን ይበረታል። ይህም በሌሎችም ክፍለ ሀገር ብሔረሰቦች ዘንድ የቆየ ኋላ ቀር ባህል ነው።

ወደ ገጽ 18 ስድራ

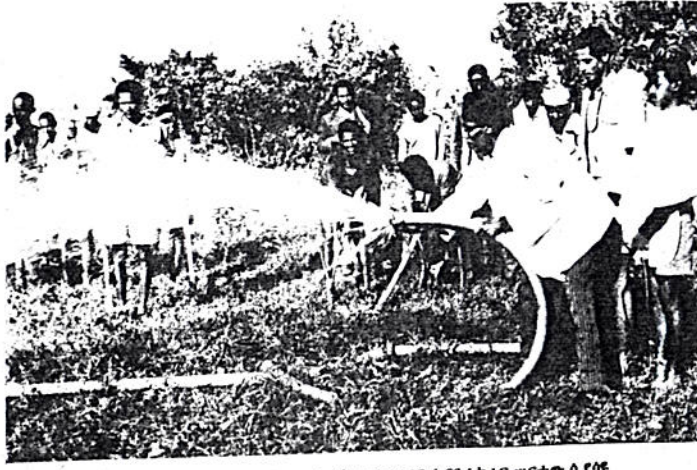
ልማት በቤተ ክርስቲያን

ሽምብጥ ቅዱስ ሚካኤል

በጎዳም ሀገረ ስብከት በባሕር ዳር አውራጃ በጣና ሐይቅ አጠገብ በሚገኘው በሽምብጥ ቅዱስ ሚካኤል ገዳም የእርሻ ልማት ተቋቁሞ አጥጋቢ ውጤት እያሰገኘ ነው። በዚህ በሽምብጥ ቅዱስ ሚካኤል አካባቢ

ድላ መምሪያ በተገኘ የተራድ አገንዘብ በተቋቋመው የካህናት ማሰልጠኛ የሚሰለጥኑ ካህናትም በተግባረ ዕድ የልማት ሥራዎችን ያካሂዳሉ። ስለአጠቃላይ ሁኔታው የማሰልጠኛ ውን ርእስ መምህር መሪታ ዘለዓለም

ም የተቋቋመው ልማት በማን አማካይነት ተቋቋመ? የሚካሄደውና የሚሠራው ስለነማን ነው? ልማቱ የሚካሄደው ስለሆነ ጋይል ነው? መልስ በሽምብጥ ቅዱስ ሚካኤል ገዳም የተቋቋመው ልማት በሀገረ ስብከቱ ላይ

በቤተ ክርስቲያን ስምጋሌ በልማት ሥራ ላይ ተገኝተው ካህናትን ሲያጠራቅቁ ሲሆኑ

በአትሮፊያ እርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን የልማትና ክርስቲያናዊ ተራ ጥያቄ፣ በሽምብጥ ቅዱስ ሚካኤል ገዳም ነት ነው። የሚካሄደው በገዳሙ ውስጥ

በሚያገለግሉ መነኮሳት ሲሆን ሥራውን የሚያከናውኑ ካህናት በፈረቃ ተመድ በው በየፈረቃ ቸው የልማትን ሥራም ሆነ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት ያ

ለተባለው ልማት የሚከራይው በብፁዕ እቡነ መቃርዮስ በዕርጻታ በተገኘው የውሃ መሰብደ ሞተር ነው ። ይህ ሞተር በጣም ትልቅ በመሆኑ የጣናን ሐይቅ

ጥያቄ እርሻ ስንል በብዙ ዓይነት ይከፋፈላል እስከ አሁን የተሠራውን የተክል ዓይነት ቢገልጹልን?

መልስ እስከአሁን ከተሠሩት የእርሻ

ብፁዕ እቡነ መቃርዮስ የውሃ ጣምውን ሞተር ይዘው ተክልን በጣም ጣት ላይ እንጻፉ

ከነውናሉ ። የሚመራውም በገዳሙ እስተዳዳሪ በመምህር ተክለ ሕይወት ግግን ተነው ። ልማት የሚከራይው በምን ጋይል ነው? ውሃ ያለ ችግር እየላበ ከፍተኛ አገልግሎት አትክልት ዓይነቶች በቆሎ ቀይና ነጭ ሸንኩርት፣ ቆስጣና፣ ሰላጣ፣ ጥቅል ጎ እየሰጠ ነው ። ጥያቄ የተቋቋመው ልማት ምን ድንነው? መልስ የተቋቋመው ልማት እርሻ ነው

ወደ ገጽ ፳ ስራል

ትምህርተ ግዕዝ

የግእዝ ትምህርት

ትምህርት 4

አብ	አባት
አበው	አባቶች
እኑ	ጠንድም
አኃው	ጠንድሞች
ሐም	አማት (ጠንድ)
ሐማን	አማቶች
አፍ	አፍ

መከሥት ፡ ከዚህ በላይ የተጻፉት ቃላት በዕርባታ ዝርዝር ሲረቡ ላድስ የነበረው መድረሻቸው ጠያክዕብነት ያለጠጣል በ3ኛ መደብ ግን «ሁ» የሚል ሌላ ፊደል ይጨምራሉ አሁን እንዴት እንደሚረቡ እንመልከት ።

ነጠላ	ብዙ
አቡዩ	አባቶችን
አቡከ	አቡክሙተባ አባታችሁ
አቡኪ	አቡክን እን »
አቡሁ	አቡሁሙተባ አባታቸው
አቡሃ	አቡሆን እን »

አሁን ደግሞ በረፍተ ነገር ለመሥራት እንድንችል የሚከተሉትን ቃላት እናጥና።

ሀሎ	አለ	ኅበ	ወደ
ሐረ	ሐይ	ውስተ	በ-ውስጥ
ትዕይንት	ከተማ	እው	እም
ዳኅን	ደሕና	እኮ	አይደለም
ኑ	ቃል ተስእሎ	አ.	አሉታ

በረፍተ ነገር

ዳሕንኑ ውእቱ አረጋግ አቡከ	ሽማግሌው አባትህ ደሀና ነው?
እው ዳሕን ውእቱ አቡዩ	እም አባቱ ደሀና ነው
አይቱ ሀሎ አቡክሙ	አባታችሁ የት አለ?
ሀሎ አቡኅ ውስተ ቤት	አባታችን በቤት ውስጥ አለ
አይቱ ሐረ አቡክን	አባታችሁ የት ሄደ?
ሐረ አቡኅ ኅበ ትዕይንት	አባታችን ጠይ ከተማ ሄደ
ሀሎ አቡሁ ውስተ ቤት	አባቱ በቤት ውስጥ አለ
አሀሎ አቡሃ ውስተ ቤት	አባትህ በቤት ውስጥ የለም
ዝንቱ ውእቱ አቡሆሙ	አባታቸው ይህ ነው
እኮ ዝንቱ አቡሆሙ	ይህ አባታቸው አይደለም
ዮሐንስኑ ውእቱ አቡሆን	አባታቸው ዮሐንስ ነው?
እኮ ዮሐንስ አቡሆን	አባታቸው ዮሐንስ አይደለም

ምልማድ መልመኛ

«እኑ ሐም አፍ» የሚሉትን ቃላት «አብ» የሚለውን ቃል በአረባችሁ በት የዕርባታ መንገድ ለማርባት ሞክሩ ።

በኤል-ባቦር ክፍለ ሀገር ...

ከጽ ፲ የጻፈ

በነዚህ ብሔረሰቦች ዘንድም በተለይም የቤተሰቡ ርእሰ የሆነ አባት ወይም እናት ሲሞቱ ቤተሰቡ ራሱን እስከሙገ ዳት ይደርሳል። ዝንተኞቹ ለተወሰነ ጊዜ እህል ውሃ አይተምሱም ። ለሦስት ወር የዘፈን ነገር አይነሳም ። ሱቶች ገጣጌዎቻቸውን አያደርጉም ። ይህ ከአርባ ቀን እስከ ሦስት ወር ሊራዘም ይችላል ። ግድቶቹ በሀይወቱ ሳለ ያፈራው ሀብት ለልጆቹ ይሰጣል ። የጋምቤላ አውራጃ ብሔረሰቦች እንደ ሌሎቹ ወንድሞቻቸው ሁሉ የአብዮትን

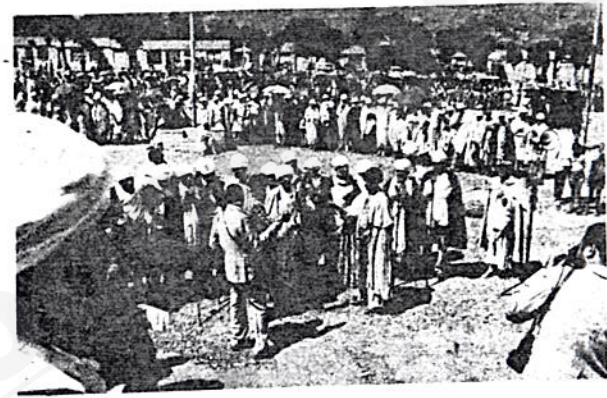
ፍሬ ተካፋዮች እንደመሆናቸው ሁሉ የምርትና የባህል ዘመቻው ሂደት የነበረው ጎላ ቀር ለምድ እንዲወገድ ከፍተኛ ለ ሚና እየተጫወተ ነው ። ለምሳሌም ያህል ቀድሞ በጥሉሽ እጦት የጋብቻ ጉዳይ አስቸጋሪ ሆኖ ቢቆይም ዛሬ ሁለቱ ወጣቶች ከተፈቃቀዱ ጋብቻው ይፈጸማል። በትንንሽ ምክንያቶች በብሔረሰቦች መሃል ይካሄድ የነበረ ግጭትና የከብት ዝርፈያ ዛሬ ቀርቶ ሁሉም በሰላም በወንድማማችነት ልማትና የመሠረተ ጉምህርትን በመሳተፍ ላይ ናቸው

ብለፈው አጉል ልምድና እምነት ግንባርን ለውነትን በስለት መብጣት የተለመደና ቅርጽን ያበላሽ የነበረ ድርጊት በተሰጠው ንቃተ ህሊናና ትምህርት ቀርቷል ። ለምሳሌም የጋምቤላ አውራጃ ዛሬ አውራጃው ለልማት ሥራ የታጩ በመሆኑ ሰፊ የተስፋ ውጋጋን ይታይበታል ። በተለይም በአ.ት.ዮ.አ.ያ ወንዞች ላይ ከተዘረጉት ድልድዮች ሁሉ የላቀ ድልድይ በባር ወንዝ ላይ መዘርጋቱ ለጋምቤላ አውራጃ ብሔረሰቦች ከፍተኛ ደስታን ያስከተለ ከመሆኑም በላይ የወደፊት እሳትነት አጠንክሮላቸዋል ።

ብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት...

ከጽ ፮ የጻፈ

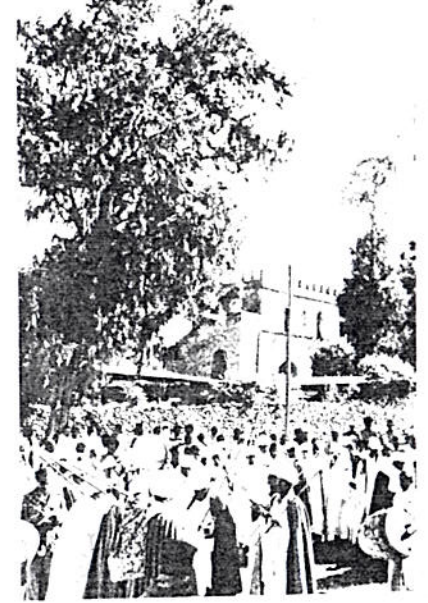
እንዲሁም የሊቦን ፣ የደብረ ታቦርን የጋደንትን አውራጃዎች በይፋ ኅብንተ ዋል በሊቦ አውራጃ አዲስ ዘመን ከተማሲ ደርሱ የአውራጃው መንግሥታዊና ሕዝባዊ ድርጅቶች የከተማውና የአካባቢው ሕዝብና ካህናት ደማት የሆነ አባባል አድርገው ላቸዋል ። ከዚያም የሊቦ አውራጃን ጉብኝት ፈጽመው ወረታ ሕፃናት ማሳደግ ይመኛሉ ቤት ሲደርሱ የደብረ ታቦር አውራ

ሊቃውንት ጎንደር ለትዳሰነታቸው በየተራ ጎኔ ሲያበረክቱ

የጎንደር ክፍለ ሀገር ረዳት ዋ / ለስተዳዳሪና ዘመን ካላ ቅዱስነታቸውን እንኳን ይህና ሙሉ በግልጽ ገግገር ሊያደርጉ

ካህናት ጎንደር በዝግብ ላይ እንዳሉ

ጃ ረዳት አስተዳዳሪ ቀኝዝማች አሻግጫ ዳደግ ት ቤቶች ሊቀመንበር የከተማ ግጥሞችንና ቅድመችን አበርክተዋል ። መራ አቶ ፀጋዬ በርሄ የሕፃናት አስተዳደር ው ሕዝብ ካህናቱ መምህራኑና ተማሪ ዎቹ በሰልፍ ተቀብለዋቸዋል ። ሆኖ በደብረ ታቦር ከተማ አብዮት አደግ ግጥሞችንና ቅድመችን አበርክተዋል ። ከዚያም ጉዞ ወደደብረ ታቦር ከተማ ሆኖ በደብረ ታቦር ከተማ አብዮት አደግ

ወ.ጽ. ፲፮ የ፲ ስፖል

ሊቀ ማእምራን ሐዋዝ

ሊቀ ማዕምራን ሐዋዝ ጥሩነህ በጎን ደር ክፍለ ሀገር በጎንደር አውራጃ መካከ ነገሥታት ግምጃ ቤት ማርያም በተባለችው ጥንታዊትና ታሪካዊት ደብር በ 1884 ዓ.ም ከአባታቸው ከመምህር ጥሩነህ አስረሳኸኝና ከእናታቸው ከወሮ ጥሩነሽ ባይነሳኝ ተወለዱ ከዚያም በገዢው ታዋቂ ከነበሩት የጎንደር ሊቃውንት ከአለቃ ዮሐንስ ፣ ከመምህር ተክለማርያም ፣ ከመምህር ገብረአብ ፣ ከመምህር ዘለማኑኤል ዘንድ ጸመ ድን ፣ ደን ቅዳሴ ፣ ቅኔ ትርጉሜ ሐዲሳትና ብሉይት ተምረዋል ።

በመካከ ነገሥታት ግምጃ ቤት ማርያም በዲቁና ሲያገለግሉ ከቆዩ በኋላ በጊዜው መኪና ስላልነበረ በእግር ከ15 ቀናት በላይ ከጎንደር ወደ አዲስ አበባ ተጉዘው ቅስና ተቀብለው ተመልሰዋል ። በጠላት ወረራ ጊዜ የግምጃ ቤት ታቦተ ማርያም እንዳትቃጠል ከአባታቸው ጋር በመሆን አውጥተው በማሸሽ ከቃጠሉው እንድትድን አድርገዋል ። ከዚያም በተወለዱበትና በተማሩበት ሥፍራ በመወሰን በተክሊል ካገቧቸው ባለቤታቸው ወሮ ያመነሽ ተበጅ 12ልጆችን አፍርተዋል ። የጋብቻ ዘመናቸውም እስከ ፅሁፍ ጥቃቸው ድረስ 65 ዓመት ነበር ። ሊቀ ማዕምራን ሐዋዝ ጥሩነህ አባ

ብርሃን በራእይ ጊዜ ሞትህ ደርሷል ብላ የገለጸችህን ስለሆነ የእኔ ሙሪድ ከንቱ ድካም ነው አሉ ። በተሰበሱም በጣም ስላስቸገራቸው በግድ ወደ አዲስ አበባ እንዲመጡ ተደረገ ፣ ሆኖም እሳቸው ተይም ሲል እንደገለጹት ሐምሌ 16 ቃን 73 ዓ.ም የኪዳነ ምህረት ዕለት በግልጽ እርሳቸውን ሊጠይቁ በቆሙ ወዳጆቻቸውና በተዘመደቻቸው ራት ግብረ ዘወዘበ ከኒ ፈጽሞኩ በማለትና ለእርሳቸው ብቻ በሥውር የሚታዩላቸውን « ኑ ግብ እንግዶቹ ናችሁ አረ ግብ በሊቸው በሩ ላይ የቆሙት ትልልቅ እንግዶቹ ናቸው » በማለት ከተነጋገሩ በኋላ ነፍሳቸው ከሥጋቸው ተለየች እስከ ራሳቸውም ወደ ትውልድ አገራቸው እንዲሄድ ተደረገ ።

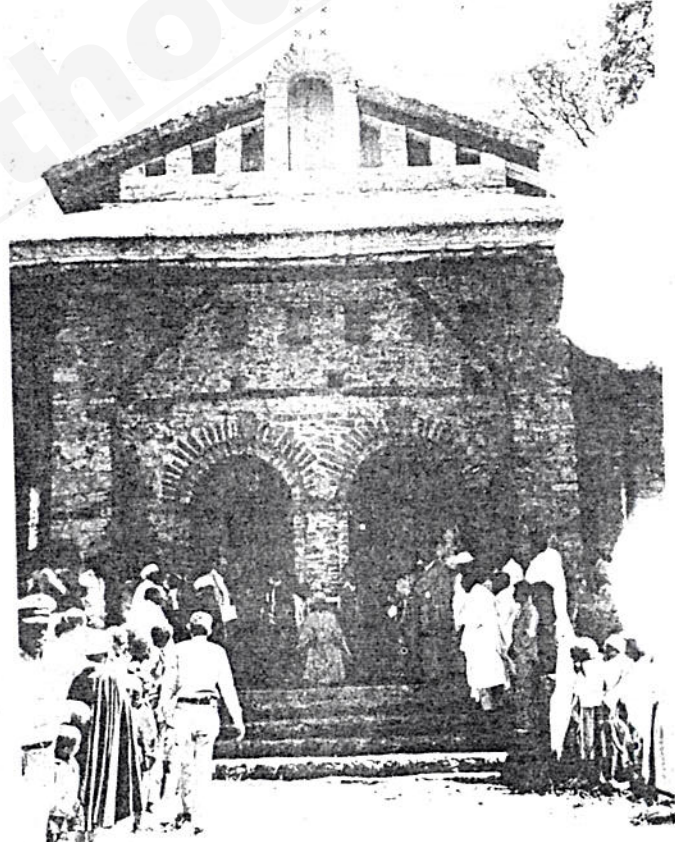
የሊቀ ለረፍት እንደተሰማም ሊቃውንት ጎንደር በግምጃ ቤት ማርያም ደብር ተሰባስበው የቤተ ክርስቲያን ደወል ተይውሉ ቀሳውስት ሰዓታት መዘምራት ማገልገል ቆሙ ፣ ሊቃውንት በሙሉ በተገኙበት ሙሉ የአደራረስ ሥርዓተ ፍትሃት ሲደርሱላቸው ካደረጉ በኋላ ሥርዓተ ቅዳሴው በማግሥቱ ተፈጽሞ ወተቀበልም መለክት በሰብሐት ወክብእም አዩሩላሌም ሰማያዊት የሚለውን ያራዳዊ መዝሙር በመስማት እስከሬናቸው ልብስ ተክህኖ በለበሱ ከህናትና መዘምራን እየታጀበ ወደተዘጋጀለት መካከ መቃብር ተጉዞ ሊቃውንት ምእመናን ወዳጅና ዘመድም በተገኙበት የተብረቸው ሥነ ሥርዓተ ተፈጽሟል ።

ታቸው ከዚህ ዓለም ከተለዩ በኋላ የግምጃ ቤት ማርያምን አስተዳዳሪነት በመረከብ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት እስከ ዕለተ ሞታቸው ሲመሩ ቆይተዋል ። በነበራቸው መንፈሳዊ አባትነት በሕዝብ ዘንድ « ጸድቁ አባታችን » የሚል ቅጽል ስም አውጥተዋቸው ነበር ። በተከሰሱ ተያንዳንድም ከገዢብዛት የተነሳሰላረጁት ምዕመናንን በማስተባበርና መዋጮም በማሰባሰብ በዘመናዊ መልክ እንድትታደስ አድርገዋል ። በትጋትና በቅንነት ደብረን ሲያገለግሉ ከቆዩ በኋላ ለጥቂት ቀናት ታመው ሣለ ቤተሰቦቻቸው ወደ አዲስ አበባ ሄደው ከፍተኛ ህክምና እንዲታከሙ ጠየቋቸው እሳቸው ግን እመ

ብፁዕ ወ ቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት...

ባይ የአውራጃው መንግሥታዊና ሕዝባዊ ባለሥልጣናት የከተማውና የአካባቢው ሕዝብ ሊቃውንት ከህናት በሰልፍ ደማቅ አቀባበል አድርገው ላቸዋል ። የአውራጃው ረ.ዋና አስተዳዳሪ ቀኛ ሕዝቡን ፣ ከህናቱን በመወከል የተለያዩ ሰዎችን ግግር አድርገዋል ። እንዲሁም የተመደቡ ሊቃውንት ቅኔ አበርክተዋል ። ከዚያም ለሁለት ቀናት ያህል በደብረ ታቦር ከተማ ውስጥ እየተዘዋወሩ ጥንታውያን ገዳማትን

ተየሉም የጋይንት አውራጃን ገብኝተዋል ከደብረ ታቦር ከተማ ተነስተው ጋይንት ርዕሰ ከተማ ነፋስ መውጫ ሲደርሱ የአውራጃው መንግሥታዊና ሕዝባዊ ድርጅቶች ባለሥልጣናት በአውራጃው የሚገኙ ሊቃውንት የከተማውና የአካባቢው ሕዝብ በሰልፍ ሆነው ደማቅ አቀባበል አድርገው ላቸዋል ። በዚያም በጥርግራሙ ቅደም ተከተል መሠረት የአውራጃውን ሕዝብ በመው

ብፁዕ ወ ቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት በጎንደር ደብር ብርሃን ሥላሴን በጎንደር ቤት ወትት

ዝማች አሻግራ መራ እንኳን ደህና መጡ በማለት ግግር ያደረጉ ሲሆን እንዲሁም በጥርግራሙ ቅደም ተከተል የደብረ ታቦር አውራጃ የሕገናት ማሳደጊያ አዳሪ ት.ቤትን ፣ ጥንታውያንን ግጥም ያተቅድሳትን ገብኝተዋል ።

ከሌ የተለያዩ ሰዎች ግግር ያደረጉ ሲሆን የተመደቡ ሊቃውንትም ቅኔ አበርክተዋል ።

ከጋይንት ጉብኝት መልስ በደብረ ታቦር አውራጃ በእስቴ ወረዳ የሚገኙ ስምንት ካህናት መዘምራን በሰልፍ ደማ ቅ አቀባበል አድርገውላቸዋል ። በዚህ ጊዜ የተለያዩ ሰዎች ንግግር ያደረጉ ሲሆን የተመደቡት ሊቃውንትም ቅኔ አባባል አድርገውላቸዋል ።

ከጋይንት ጉብኝት መልስ በደብረ ወረዳ ሕዝብ በወረዳው የሚገኙ ሊቃውንት ካህናት መዘምራን በሰልፍ ደማ ቅ አቀባበል አድርገውላቸዋል ። በዚህ ጊዜ የተለያዩ ሰዎች ንግግር ያደረጉ ሲሆን የተመደቡት ሊቃውንትም ቅኔ አባባል አድርገውላቸዋል ።

ባበል አድርገውላቸዋል ።
ጉጃም

ብፁዕ ወቅዱስ እቡነ ተክለ ሃይማኖት በተመሳሳይ ሁኔታ የጉጃምን ክፍለ ሀገር ለመጉብኘት ጎዳር 7 ቀን 1974 ዓ.ም. ከቀኑ 9 ሰዓት ላይ ባህር ዳር ከተማ ሲገቡ ደማቅ አቀባበል ተደርጎላቸዋል ። ብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርኩ ብፁዓን ሊቃነ ጳጳሳትን ሌሎችንም የክብር ተከታዮቻቸውን አስከትለው ከሺ.ሚ ማርያም ተነስተው በአንበሳሚ በኩል ሲያልፉ የአንበሳሚ ከተማ ሕዝብ እጅግ ደማቅ የሆነ አቀባበል አድርገውላቸዋል ። ከዚያም ባህር ዳር ከተማ ከመድረሳቸው በፊት ጓድ ኃይሌ መለሰ የባህር

ብፁዕ ወቅዱስ እቡነ ተክለ ሃይማኖት ገንቱ ተራራ ላይ ሆነው የጎዳርን ከተማ ሲመለከቱ

ማናት መካከ ሊያሉስን ጉብኝት ተዋል ። በርከተዋል ። ከእስቴ ጉብኝት በኋላ በዚህ ቦታ የደብሩ አስተዳዳሪ የሆኑትን በፋርባ ወረዳ የምትገኘውን ጥንታዊ አለቃ ዓለማየሁ ካህ መልአክ ገንቱ ብት የሆነችውን ማሳደሪ ማርያምን ጉብኝት

በወረታ የሕገግት ግላራ ጊዜ ት/ቤት ተገራጭ ቅዱስነታቸውን በየረዳዩ ዝግረ ሲተቡሉ ።

ለው ሲሰይሟቸው የመጻሕፍት ሐዲሳት መምህር አባ ኃይለ ሚካኤል መጋቢ ሐዲስ ተብለው ተሰይመዋል ። እንዲሁም በእስቴ ከተማ በተደረገው አቀባበል የእስቴ ወረዳ መንግሥታዊ ና ሕዝባዊ ድርጅቶች ኃላፊዎች የእስቴ ኝተዋል ። በዚህ ቦታ ሲደርሱ የአካባቢው ሕዝብና ሊቃውንት እጅግ ደማቅ የሆነ አቀባበል አድርገውላቸዋል ። ቀጥሎም መካከ ሰማዕት ገላውዴዎስን ሺሚ ማርያምን ሌሎችንም አድባራት ሲጉቡኙ ሕዝቡ በየስፍራው ደማቅ አቀባበል አድርገውላቸዋል ። ከዚያም የጉጃም ሀገር ስብከት ሥራ አስኪ

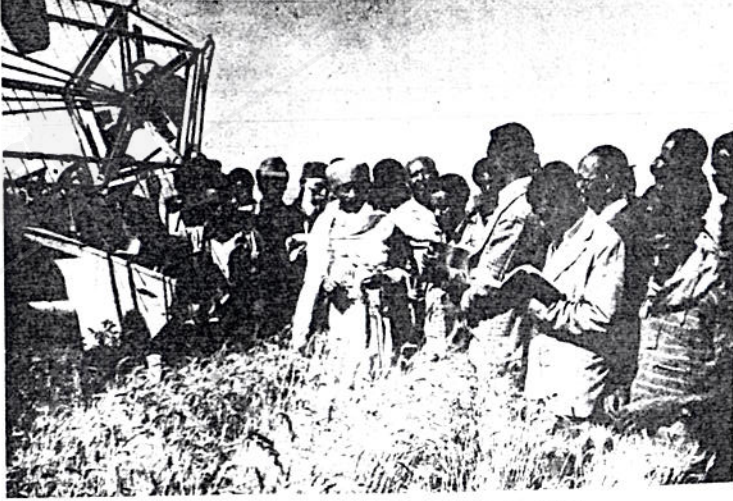
የት/ቤቱ ሕገግት ለቅዱስነታቸው ዕቅድ አበባ ሲያበረክቱ

ዳር አውራጃ አስተዳዳሪ የአውራጃውን ሕዝባዊና መንግሥታዊ ድርጅት ባለሥልጣናትን አስከትለው ከከተማው ወጥተው አቀባበል አድርገውላቸዋል ። ከዚያም የጉጃም ሀገር ስብከት ሥራ አስኪ

ያጅ ሊቀ ሥዊዳን ያዕቆብ ጌታሁን እንዲሁም መጡ በማለት ሰፋ ያለ ንግግር አድርገዋል ። እንዲሁም ሌሎች የተመደቡ ሰዎች በየተራ ንግግር አድርገዋል ። የተመደቡ ሊቃውንትም በየተራ ቅኔ አባባል አድርገዋል ። ብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርኩና ተከታዮቻቸው በባህር ዳር አውራጃ

ላቸዋል ። ከዚህም በቀር በነዚህ ገዳማት የሚገኙ ጥንታዊውን ንዋያ ቅድሳትን ጉብኝተዋል ። ቀጥሎም የአገው ምድር አውራጃን የቆላ ደጋ ዳሞትን የመተካል አውራጃዎችን እየተዘዋወሩ ጉብኝተዋል ። በሰብተም አውራጃዎች ርዕሰ ከተማዎች የየአውራጃው መንግሥታዊ

ወንዶቹ እንደበራ እንሸጥና እንለወጥነበር ። አሁን ግን ሰብአዊና ተከብሮ እንደሰው ለመቆጠር በቅተናል አሁንም እንደሌሎች ወንድሞቻችን የሃይማኖት ነፃነት በማግኘታችን ከቅዱስ ነትም ፊት ቀርበን ችግራችንን ለመግለጽ ስለቻልን ከፍተኛ ደስታ ደሰማናል ብለዋል ። በዚህ ወቅት ብሔረ

ቅዱስነታቸው በጉጃም ክፍለ ሀገር የባር ሸለቆን እርሻ ለግት ሲጎቡኙ

ራጃ የሚገኙ የልማትና ልዩ ልዩ ድርጅቶችን እየተዘዋወሩ ጉብኝተዋል ። ከነዚህም የባህር ዳር ጨርቃ ጨርቅ ፋብሪካ ፣ የባህር ዳር ፣ አውራጃ አ. አ. መማ. አ. አ. ሲማ መ. አ. ገ. ገ. የመምህራን ማኅበርን የአርበኞች ማኅበር ጽ/ቤቶችን እየተዘዋወሩ ጉብኝተዋል ። እንዲሁም በጣና ደሴቶች የሚገኙ ጥንታዊውን ገዳማትን ማለትም ዳጋ እስጢፋኖስን ናርጋ ሥላሴን ዑራ ኪዳነ ምህረትን እየተዘዋወሩ በመጉብኘት በነዚህ ጥንታዊውን ገዳማት ለሚኖሩ መናገሥት እና ለአካባቢው ነዋሪዎች አገልግሎት የሚውሉ መኖሪያዎች እንደሚተኩላቸው ቅዱስነታቸው ቃል ገብተው

ና ሕዝባዊ ድርጅቶች ተጠሪዎች የየከተማው ነዋሪ ሕዝቦችን በሰልፍና በጭብጨባ ሊቃውንተና መዘምራት በዝግግር አቀባበል አድርገውላቸዋል ። በተለይ በመተካል አውራጃ በጓንጓ ወረዳ ስርካ ይስ ቀበሌ ገበራ ማኅበር የሚኖሩ የሻንቅላ ብሔረሰቦች ቤተ ክርስቲያን ሠርተው ከዳኑን ማስጨረስ ባለመቻላቸው ለከዳኑ የሚሆን ቆርቆሮ እንዲፈቀድላቸው ለቅዱስነታቸው አመልክተው ቅዱስነታቸውም ቆርቆሮው የሚበቃቸውን ያህል ተገዝቶ እንዲሰጣቸው ስለፈቀዱ የብሔረሰቦቹ ተወካይ በብሔረሰቦቹ ስም ደስታቸውን በመግለጽ ባደረጉት ንግግር “ቀድሞ ሴቶቹ እንደላም

ሰቦቹ በባህላቸው መሣሪያ የሻንቅላ ብሔረ ሰብ ጨዋታ አለምተዋል ። ከዚህ በኋላ ብፁዕ ወቅዱስ ፓትርያርኩ ባለሙከት ንግግር «ሁኔታውን በሁለት መንገድ እንመለከተዋለን። 1ኛው በሀዘን 2ኛውን በደስታ ። በሀዘን ስንል በሥላሴ አርአያ የተፈጠሩ ወገኖቻችን እንደእንስሳ ሲሸጡና ሲለወጡ ማየት እጅግ የሚያሳዝን በመሆኑ ። በሌላ በኩል በደስታ ነው ለተባለውም እናንተ ከዚያ ሁሉ መከራ ተላቃችሁ ተገራ የነበረው ሰብአዊ መብታችሁ ተከብሮ የሃይማኖት ነፃነታች

ሁንም አውቃችሁ እንደሌሎቹ ወንድሞቻችሁና እሁቶቻችሁ በአንድነት ስለተቀበ

ብዙ ወቅት አቡነ ተክለ ሃይማኖት በሁለተኛው ክፍለ-ዓመት የሚያደርጉት ጉብኝት ልጽመ

ተክለ ሃይማኖት በሁለተኛው ክፍለ-ዓመት የሚያደርጉት ጉብኝት ልጽመ

ላችሁንና በተክረክረዎንም ሠርታችሁ እምነታችሁን ለማክበር በመቻላችሁ ነው ብለዋል ። ብዙ ወቅት አቡነ

ው በሄዱበት አካሄድ ገዳር 17 ቀን 1974 ዓ.ም አዲስ አበባ ጉብኝተዋል ። ተስፋ ጥሩነህ ።

ልማት በቤተ ክርስቲያን

ከገጽ ፲፱ ምረ

መንና አባጅኸኝ ጎመን ፣ በርበሬና ቲማት ም ፣ ቀይስርና ካርት ፣ ዱባና ፋሮ ፣ በተለይ አንዱ ፍሬ ከ2 ኪሎ በላይ የሚመዝን ስኳር ድንችና የመሳሰሉት ለምትዋል ። ከተጠቀሱት ሌላ በተጨማሪ በመልማ ማት ላይ የሚገኙ አሉ ፣ እነሱም መገባ ብርቱካን ኮከ ፣ መንደሪንግንን ፣ ጋፓ፣

ሸንኮሪና ቡና የመሳሰሉት እየ ለሙና በቅርብ ጊዜ ፍሬ እንደሚሰጡ እየተጠበቀ ነው ። ከነዚህ ሌላ ምን እይነት ልማት ተጀም ሮአል? መልስ የልማቱ እቅድ እንዲጠናከር ባለው የአጭርና የረጅም ጊዜ ጥላን የ ለሀል ዓይነቶችን ለመዝገብ ሰፊ እርሻ ተጀምሮአል በመሠረተ አሳቡም ጤናና ጥራጥራ ተዘርተዋል ፣ በአበቃቀላቸውና አሁንም እንደምናቸው በሰብል እያዳ ዛቸው ጥሩ ውጤት ይገኛል ተብሎ ተስ ፋ ተጥሎባቸዋል ።

ጥያቄ ለዚህ የእርሻ መሣሪያ ያሻል ለዚህ እቅድ ገንዘብ ከየት ተገኝ? መልስ ፡- ቀደም ሲል በሽምብጥ ቅዱስ ሚካኤል ገዳም ከተጀመረው ልማት በተ ገኘው ገንዘብ በሮች ሊገዙ ችለዋል መ ሣሪያዎቻም በዚሁ ዓይነት ተገዝተዋል። ጥያቄ በባሕር ዳር ከተማ የካህናት ማሰ ልጠኛ ተቋቁሞአል ይህ ማሰልጠኛ በል ማት ረገድ ምን ይሠራል? መልስ ማሰልጠኛው የጎንደርና የጎጃም ን ሀ / ስብከቶች ካህናት የሚያሰለጥን ሲሆን እነዚህ ካህናት በማሰልጠኛው ከሚሰጣቸው የቀለም ትምህርት ሌላ

ዕደ ጥበባትን እንዲግሩ ይደረጋል ፣ በዚህ ዕቅድ መሠረት ካህናቱ ኮርሱን እስኪጨርሱ ድረስ ልዩ ልዩ ሥራዎችን በመሥራት የገንዘብ ገቢ ምንጮች ሊ ፈጥሩ ችለዋል ። ጥያቄ እስካሁን በማሰልጠኛው በተ ገባረ ዕድ በኩል ምን ተሠርቷል?

ሀገረ ስብከት እንደ አመችነቱ ቢጀ ዕድገትና አመራር የበለጠ የሚያስደስት መርለቤተ ክርስቲያናችን ሕልውና ጠቃሚ ይሆናል ብዬ እገምታለሁ ። ከዚህ ሌላ በቃል የተናገርነውን ሁሉ ተጨባጭ ለማድረግ የልማት ሥራው ይዘትና ሒደት በሥዕልዩ መግለጫ ቢዘ ጋጅ ጠቃሚ ስለሚሆን በሽምብጥ ቅ ሚካኤል የተጀመረውን ልማት የሚሠ በየገዳማቱና አድባራቱ ካህናት በብ

በባሕር ዳር የካህናት ማሰልጠኛ የግልጠኛው ርሰ መምህር ሙዚ ለም ይስጋና ገልጋቱ ጋሊ መምህር ሕይወት ግግግግ በልግቱ ቦታ እንዳሉ

መልስ መንበር ፣ መስቀል ፣ ቁም ሳጥን ጠረጴዛ ወምበሮችና ትንንሽ የቤት ዕቃ ዎች ተሠርተው የሚገዙትን ሰዎች በዋ ጋ ሳያስቸግር ለመሸጥ ተችሎአል ። ጥያቄ ትምህርት ቤቱ ከተከፈተ እስከ አሁን ድረስ ስንት ካህናት ሰልጥነዋል? መልስ በማሰልጠኛው እስካሁን ድረ ስ 225 ካህናት ሰልጥነዋል ። ላተረብልንዎ ጥያቄ መልስ ሰጥተውናል በአጠቃላይ የሚሰጡን አስተያየት ካል፣ በአጠቃላይ የምሰጠው እስተያየት ቢኖር የልማት እንቅስቃሴዎችን ለ ማስፋፋትና ለማጠናከር በጎጃም ሀገ ረ ስብከት እንደተጀመረው ልማት በየ

ዛት እንደመኖራቸው በዚያ ልክ ዳቦ እንደ ሚያስፈልጋቸው እሙን ነው ። ይህ መ ሆኑ ከታወቀ ካህናቱ ወደ ልማት ተሠማ ርተው ገቢ በማስገኘት ከችግር እንዲላቀ ቁቢደረግ ይህና ነው ። በየካህናት ማሰልጠኛዎች የሚሰለጥ ኑ ካህናት ከቀለም ትምህርት ሌላ በዕደ ጥበብ ሥራ እንዲሰለጥን የበለጠ ቢታ ሰብባት የሰለጠኑትም ካህናት ወደመጡ በት ሲመለሱ በመቶቸው እንዲሰማሩ የሚያበቃ መመሪያ ቢወጣ ሥራችን አ ጭደ መተንን አይሆንም ። ካህናት እንዲበቁና በቤተ ክርስቲያናችን የልማት ሥራዎች እንዲስፋፋ በየካህናቱ ማሰልጠኛ ቢደረግላቸው ክርስቲያን

ሩትን መነካት በሥራ ላይ እን ዳሉ መገባቸውን መልካም መስሎ ይታዩኛል በማለት መሪቷ ዘለዓለም ደስታ አስተያየታቸውን አጠቃለዋል። አም በመጽሐፍ ቅዱስ « በውሃ ሁሉ አጠገብ የምትዘሩ ብፁዓን ናችሁ » እን ደሚለው ሁሉ የሽምብጥ ልማት የተቋ ቆች እንደ በሆነው በጣና ሐይቅ አጠገ ብ ስለሆነ የተጀመሩት የልማት ሥራዎች እጥጋቢ አይደሉም ስለሆነም ጅምሩ መልካም ስለሆነ ይህ የልማት እንቅስቃሴ በየበልጥ ቢጠናከር ለመ ላዋ እርቶደካላቸው ተዋሕዶ ቤተ ክር ስቲያን የሚጠቅም እንደሚሆን ይገመ ታል ።

በለጠ አበበ

የድርሰት አጻጻፍ ዘዴና የንግግር ጥበብ

ጠጽ ፱ ገጽ ፭

አድርጎ የሚመለከትበት ዓይን ካለው እድላዊ ከመሆን አይዘልም ።

በተራ ቁጥር 3 የተመለከተውም ከሜዳ የተሠኘው የድርሰት መንገድ የሰውን ዘር ሁሉ በምድራዊ ተደላ ደስ ታ ማዕበል የሚያሰጥም አስቂኝና ደል ት (ኩምክና) የሞላበት ድርሰት ብቻ ማመንጨት በገብረተሰብ ሞራል ላይ እንደ ዓይነት ያልተጠበቀ የሞራል ውድቀት ማስከተል ይሆናል ።

ለማሰራጫ ያህል የጥንት ሮማውያንን የጀግንነትና የጦረኛነት ታሪክ ስንመለከትና ዘግባት ብሎ ከደረሰባቸው የወጪ መቀጠቱ ጋር ማነፃፀሩ ይበቃል ። ኤውሮፓን ፣ መካከለኛውን ምሥራቅና ሰሜን አፍሪቃንም ሁሉ በቁጥጥራቸው ሥር ከአደረጉ በኋላ ያ ሁሉ ኃይላቸው ተንኩታኩቶ ወድቆ በሥልጣኔ ዕድገት እነርሱ ከደረሱበት ደረጃ ባልደረሱ ሕዝብ

ወረራ ቁጥጥር ሥር የሞሉት ከቅንጦት ኑሮ ብዛት እንደነበር ተጽፎአል የነርሱም ቅንጦት ከርስቲያናችንም ጭምር እንኳ አሰጥምባቸው ነበር ማለት ይቻላል ። ስለዚህም ቀድሞ በዘመነ ሰማዕ ታት ወደፊት ይገመገሥ የነበረው የቤተ ክርስቲያን እርምጃ በከፊል እስከ መገታት ድርሰ ቅንጦትና ዘበናይነት ተስፋፍቶ በነገረ መለኮት ጥናት ጠጉር ሰንጠቃ ውስጥ የገቡበት ዘመን እንደ ነበር ተጽፎአል ። ከዚህም የተነሣ በአንዲት ሃይማኖት ላይ ልዩ ልዩ የመናፍቅ ነት ትምህርት በማፍለቅ የክርክር ሸንጎ መከፈት ግዴታ ሆኖ ነበር ።

በሌላም በኩል የቦታ ርቀት ባስከተለው መከፋፈል ምክንያት የሥልጣን መበላላጥ ተፈጥሮ እንደ ሰሌዋው ላይ ተፅዕኖ ለማሳደር ይቃጠው የነበረው

ውድድር ከዚሁ ከቅንጦት ኑሮ የመነጨ ሆኖ የወንጌል ስብከትን መስፋፋት ወደኋላ መግታት ብቻ ሳይሆን ለሌሎች ዘግቦተው ለተነሡ እምነቶች መግቢያ ቀዳዳ ትቆላቸው ተገኝተዋል ።

ይህም የአጉል ቅንጦት ኑሮ ካስከተላቸው ጠንቆች አንዱ ሰውን ከአራዊት ጋር ከማታገል ትርኢት እድርሰዋል ። በተለይም ላይሠሩ የመክበርና ያለምንም በቂ አገልግሎት በዘበናይነት የሌሎችን እጅ አይቶ የመኖር ልምድ ከክርስቲያናዊ ሥርዓተ ኑሮ ጋር አብሮ የሚጓዝ ባለመሆኑ ሁልጊዜ ባልትና አስቂኝ የሆኑ ነገሮችን ብቻ መፈለግ የከርስቲያን ደራሲ ዓይነተኛ ዓላማ አይደለም ።

ስለዚህም የኮሚዲ ድርሰት ተፈላጊ ነገቱ ገደብ ሳያልፍ በመጠኑ አእምሮን ለማደብና ጥቂት ለማዝናኖት ያህል ብቻ እንጂ “የሞኝ ዘፈን ሁል ጊዜ ሙኒት ሙኒት” እንደተባለው መሆን የለበትም ። ማርም እንኳ ቢሆን ሲበዛ መምረሩ አይቀርምና ነው ።

ቁስ መክብብ አጥናው

« ጉቦ የዓይናማዎችን ሰዎች ዓይን ያሳውራል »

ጉቦ በግዕዝ ቋንቋ ሕልደን ይባላል። ሕልደን ግለትም ማሰውንጀያ ማሳሳቻ ፣ ማታሰቢያ ፣ መደለያ እንደሚለት ነው ። ጉቦ የሚፈጸመው በገንዘብ ብቻ አይደለም በዘመድ በወዳጅ በእምቻ በጋብቻ በጉልበት አገልግሎት ቃልን አሰገቦ ከንቀውዳሴን በማቅረብ ሊፈጸም ይችላል ።

ጉቦ ከማንኛውም ሰው በማነኛውም መንገድ መፈጸም እንደሚያገባው ቅዱሳት መጻሕፍት በሰፊው ይናገራሉ እር ዘጸ 16፣ 18 - 20 « አምላክህ እግዚአብሔር በሚሰጥህ በሀገርህ ደጅ ሁሉ በየነገራችሁ ፈራጆችንና አለቆችን ሹም ፣ ለሕዝቡም ቅን ፍርድን ይፍረዱ ። የሰው ራትም አይተህ አታደላ ጉቦ የጥበቃችንን ዓይን ያሳውራልና የጸድቅንም ቃል ያጣ ማምልኛ ጉቦ አትቀበል በሕይወትም ትኖር ዘንድ አምላክህ እግዚአብሔርም የሚሰጥህን ምድር ትወርስ ዘንድ እውነተኛውን ፍርድ ተከተል » ይላል ።

በጉቦ ምክንያት ብዙ ሰዎች ከመዓርጋቸው ወርደዋል ከክብራቸውም ወድቀዋል በጉቦም ክንያት ከተጎዱት ካላቸው ሌሎች ዲትም ሰዎች ጥቂቶችን ለትምህርት ያህል ቀጥለን እንመልከታቸው በሌላም የሚባል አንድ ሰው ነበር እርሱም ሀብተ መርገም የተሰጠው ስለሆነ ውሀውን ሲረግመው ይነጥፋል ዕንጨቱንም ሲረግመው ይደርቃል ሰውንም በረገመው ጊዜ ይጠፋ ነበር ይባላል በእርሱ ዘመን ባላቅ የሚባል የሞአብ ንጉሥ ነበር ከነገደ እሥራኤል ጋር ስምምነት አልነበረውም በጠርኒት ተዋግቶ እንዲያጠፋቸው በውጊያ የማይችላቸው ሆነ ስለዚህ ብዙ ገንዘብ እስከ ዘናረግሞ እንዲያጠፋሉት መልአክተኞችን ወደበለጸም ላከ በሌላም ከባላ ቅ የተላኩትን ጉቦ ተቀብሎ እስራኤልን ረግሞ ለማጥፋት በአሁኖው ላይ ተቀመጠና ጉዞውን ቀጠለ ።

መልአክ እግዚአብሔር ሰይፍን መዝዘ ከመንገድ ላይ ጠበቀው መልአክም

ለመጀመሪያ ጊዜ ለአሁን ያለው ተገልጿል ገዳታልፍ ከሐክላት ለአሁን ያለው የታየው መልአክ ለበለጸም ስላልታየው ያንን ቦታ ተራምዳ እንድታልፍ መላልሰ በዱላ ዠላጣት እንደ ሰው አፍ አውጥታ በጉቦ ተደልሎ እስራኤልን ረግሞ ለማጥፋት የሚጓዘውን በሌላም ዘልፋዋለች በመጨረሻም ለሕይወቷ የተገለጸው መልአክ እግዚአብሔር ለበጸም ተገልጿል ጉቦ የተቀበለበትን ርግማን እንዳይረግም ከሐክላው በርግማኑም ፈንታ «ክብብ ይሠርቅ እም ያዕቆብ ወየአትት ጋጠአት እም ስራኤል» ከክብቁብ ይወጣል ። ጠኢአትም ከእስራኤል ይወገዳል ብሎ ተናገረው ዘጸ 22፣ 21 - 36

ይህንንም መሠረት በማድረግ ሐዋርያው ኢፕሮስ ሲናገር « የቅን መንገድን ተው ተሳሳቱ የባህርን ልጅ የበለጸምን መንገድ ተከተሉ እርሱ የዓመጸን ይመዝገቡን ወይም ፣ ነገር ግን ስለመተላለፍ ተዘለፈ ቃል የሌለው አሁን በሰው ቃል ተናግሮ የነበረን እብድነት እንደ ብሏል 2ኛ ኢፕ . 2 ፣ 15

በዘመነ አራት ካህናት መንፈሳዊውን አስተዳደር ይዘው በእግዚአብሔር ስም የሚያምኑትን አማኝያንን ያስተዳድሩ ነበር ለምሳሌ በሙሴ ጊዜ ታላቅ ወንድሙ እርሱን መንፈሳዊውን አስተዳደር ይዞ ይመራ እንደነበር እንዲሁም ኤል በዘመኑ በሊቲካህናትን መንፈሳዊውን ሕዝቦችን በሚገባ ያስተዳደር ነበር ።

ለእርሱም አፍኒን ፣ ፊንሐስ የሚባሉ ሁለት ልጆች ነበሩት እርሱ እየደከመ ሲሄድ ልጆቹ ተተክተው ሕዝቡን በመንፈሳዊ አገልግሎት በኩል ያገለግሉ ጀመር ነገር ግን በእግዚአብሔር ዘንድ ቅ ናች አገልጋዮች ሆነው አልተገኙም በጣም ጉቦኞችና አስነዋሪ ተግባርን የሚፈጽሙ ስለሆኑ ሕዝቦችን በከፍ ሥራቸው አስመረሩአቸው ሕዝቡም ወደ ኤል

እየሄዱ አባት እንደመሆኑ መጠን እንዲመከር ላቸው ይነግሩት ነበር ኤሊም ልጆቹን ከጉቦኝነታቸውና ከሌላም መጥሮ አድራጎታቸው እንዲታረሙ ይመክራቸው ነበር እነርሱ ግን የአባታቸውን ምክር ሰምተው ከጉቦኝነታቸው አልተሐለኩም ።

እግዚአብሔር በሚፈጽሙት የተንኮል ተግባር ተቀይሞ በአካባቢያቸው የሚኖሩትን ኢሎፍላውያን በጠላትነት አሥነሳባቸው እስራኤላውያን ጠላት በተነሳባቸው ጊዜ ሕዝቡ የጦር መሣሪያቸውን አዘጋጅተው ሲሄዱ አፍኒንና ፊንሐስም ታቦት ጽዮንን ይዘው ከሕዝቡ ጋር አብረው ዘመኑ ።

ከሁለቱም ወገን ጦርነት ተጀምሮው ጊያው ሲፋፋም አፍኒንና ፊንሐስ በጦር ነቱ ላይ ወደቁ ታቦት ጽዮንም ተማረኩት በጦርነት ከተሰለፉት እስራኤላም አካባቢኞቹ በጦርነቱ ላይ ሲያልቁ የቀሩት ተማረኩ እንዲሁም አውጭን እግራ እያሉ በሩሜ ያመለጡም ይገኛሉ ከጦር ሚዳ ያመለጠ አንድ ሰው ወደ ኤል ሂዶ የአፍኒንና ፊንሐስን መምት የታቦት ጽዮንን መማረክ ስለነገረው በድንጋጤ ከተቀረጠበት ወንበር ወድቆ ሕይወተ ሥጋው አለፈ 1ኛ ሳሙኤል 4 ፣ 1 - 6 ።

የሰውን ገንዘብ ያለ አገባብ በጉቦ መልክ የሚነጥቁ ሰዎች ሁሉ የሚጠፉት ብቻቸውን አይደለም ሌላውንም ከጉዳት ከመጣል አይመለሱም ። ከኩር ዳዊት የሰው ልጆች በዚህ ዓለም ቢፈጽሟቸውን የሚጠቀሙባቸውንና የሚጎዱባቸውን ሲናገር « አቤቱ በድንኳንህ ማን ያድራል በተቀደሰው ተራራህ ስንት ይኖራል ይልናላቀቀረው ጥያቄ ራሱ መልስ ሲሰጥ « በቅንነት የሚሄድ እውነትን የሚያደርግ በልብም እውነትን የሚናገር ዘመዶችንም የማያስደብ ለባልን ጀራው ምሎ የማይከጸ ጉቦን የማይቀበል ለዘለ ዓለም አይታወክም » ብሏል መዝ 14 ፣ 1 - 5 ።

ነቢዩ አላይያስ በጉቦና በልዩ ልዩ ጥቅም ዓይን ልቡናቸው ተጋርዶ እውነትን ከመሥራት የተለዩትን ሰዎች ሲመክ

ር « ወደዚህ ሕዝብ ሂድና መስግትን ትሰማላችሁ እታስተውሉም ግዮትንም ታያላችሁ አትመለከቱም በዓይናችሁ እንዳያዩ በጅርላችሁ እንዳይሰው በልባችሁ እንዳያስተውሉ ተመልሰውም እንዳልፈውላቸው የዚህ ሕዝብ ልብ ደንድና አል ጆርአቸውም ደንቅሯል ዓይናችሁ ወንም ጨፍነዋል በላቸው አለኝ ይላል ሊሳ 6 : 10 ይኸው ነቢይ በተጨማሪ ሲናገር « ከፋ ግድረግን ተው መልካም ትሠሩ ዘንድ ተማሩ እውነትን ፈልጉ ከፋውን ወደቅንነት መልሱ ለድን አደጉም ፍረዱ አለቆች አመጸኛች ሌቦችን ተከታታይነት ሆኑ ሁሉ ጉቦን ይወዳሉ ጥጋን ለማግኘት ይደግሙ = ወላጆች ለሌላችሁ አይፈርዱም » ብሏል ሊሳ 1 . 16 . 23 ጉቦም ሆነ ሌላ አስነጻጻሪ ተግባር ሊፈጸም የሚችለው የእውነት ምልክት ከሰው ልብና ፈጽሞ በተፋቀ ጊዜ ነው እውነትን ከሰለብአዊ ተፈጥሯቸው ፈጽመው ለመፋቅ አንዳንድ ሰዎች ጉቦንና የሙሳ ሳለሉትን አስነጻጻሪ ተግባርቶ ያዘወትራሉ =

በጉቦና በግል ጥቅም ዓይነ ልብናው የታወረ እውነትን አያስተውልም መድኃኒታችንን እያሰሰ ክርስቶስ ሰው ሆኖ በሚያስምርበት ወቅት መግባታችን ምሉእ ቅዱስ ስጦታችንን ረቂቅ የሚሉ ጸሐፊዎች ፈረሰው ያን ነበሩ ይሁን እንጂ ዓይነ ልብናቸው በጉቦና በልዩ ልዩ ጥቅም ስለታወረ እውነትን በሐሰት ከመለወጥ በስተቀር ሌላ ቁም ነገር አይታይባቸውም

ነበር ፣ ከዕለታት እንድ ቀን ክርስቶስ ከእናቱ ግንዛቤ ዕውር ሆኖ የተወለደውን ሰው ፈው ሰው ይህም ፈውስ ፈረሰው ያንን አላስደሰታቸውም ነገሩ ስላሰደነ ኃቸውና ጥቅማቸውም ወደፊት እንደሚያቋርጥባቸው ተገንዝበው የተፈወሰውን ሰውና ወላጆቹን መልሰው መላል ሰው ጠየቋቸው እዳኙ ክርስቶስ መሆኑን ከተረዱ በኋላ ጉዳዩን በጥብቅ መከታተል ጀመሩ =

ይታችን መድኃኒታችንን እያሰሰ ክርስቶስ ተአምራቱን በትምህርት ለመግለጽ የማያዩ እንዲያዩ የሚያዩም እንዲሁ ለሁሉ ወደዚህ ዓለም ለፍርድ መጣሁ ብሎ ሲናገር ፈረሰው ያን ሰምተው ዕውራን የምትለን እኛን ነውን ቢሉት ክርስቶስ መልሶ ዕውሮችሰ ብትሆኑ ኃጢአት ባልሆነባችሁም ነበር የሥጋ እውርነት ለነፍስ አይተርፍምና አሁን ግን እናያለን ስትሉ አታዩምና በኅጢአት እንደተሸፈናችሁ ትሞታላችሁ በማለት የሚሠሩት ሥራ ሁሉ ከእውነት የራቀ በጉቦና በተንኮል የተበከለ መሆኑን ግልጽ አድርጎ ነግሯቸዋል የዮሐን ወን 9 : 40 ጉቦ የጥበበኞችን ዓይን እንደሚያሳወር ከመነሻው ላይ ተጠቅሷል ዓይኑ የማያይ ሰው ያለመሪ ለመሮጥ ቢሞክር ተደናቅሮ እንደሚወድቅና ጉዳትም እንደሚደርስበት ሁላችንም እናውቃለን በጉቦ ተደልሎ የሚሠሩትም ሥራ እንደዚሁ ነው አደናቅፎ ከድንገተኛ አደጋ ላይ ይጥላል =

ጉቦ ለሰጭውም ሆነ ለተቀባዩ ሕገ ወጥ ድርጊት መሆኑን ሁሉም ሰው ተገንዝቦ ከአድራጎቱ መገታት አለበት ፣ ነገር ግን የተሰበረበት ነገሩ እንዲጠገንለትና ውሸት እንደ እውነት ሆኖ አሸናፊ ነትን እንዲያገኝ የጉቦ መደለያን ያቀርባል ሌላው ደግሞ ችሎታ ሳይኖረው ከሥራው ጋር ግንኙነት እንደሌለው በልቡ ሳይጠፋው ቦታው ከፍተኛ ደመወዝን ያስገኛል በሚለው መንፈስ በመመራት ብቻ ቦታውን ለማግኘት ሲል የገንዘብ የዘመዱ የወዳጁ የቃል ጉቦ ያለግድረ ጥ ይጎርፋል =

ባለሥልጣንም በልዩ ልዩ መንገድ የቀረበለትን ጉቦ ከተቀበለ በኋላ ቢቻለው ጉዳዩን ከፍጻሜ ለማድረስ ይሞክራል ከልተቻለም ይንታ አይኖረውም ጉቦ በልተሃልና ጉዳዩን መፈጸም አለብህ ተብሎ በዕዳ አይከሰስም ጉቦውን እንደበላው ይቀራል ጉቦ ሰጭውም ዓላማውንና ግቡን ባይመታለትም ከገንዘቡም ሆነ ከጉዳዩ ሳይሆን እንዲሁ በከንቀ ይቀራል =

ስለዚህ የሚያዋጣው በእውነትና በትክክል መሥራትና ማሠራት እንጂ በጉቦ የተሸፈነ ሐሰት ስላልሆነ ማንኛውም ሰው ጉቦን ከማቀበልና ከመቀበል ተወግዶ በእውነትና በትክክል የመሥራት ፍላጎት እንዲያደርግበት ያስፈልጋል = ዓይንን በጉቦ ጨፍኖ ከመራመድ በእውነት መነጥር እየተመለከቱ መራመድ ይበልጣል =

ቆስ ግዛነ ወርቅ በዛብህ

ኢ.ክ.ተ.ብ.ደ

ማሳሰቢያ ለምእመናን በሙሉ

የኢትዮጵያን እርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን እምነትና ታሪክ ፣ ጸዋት ወይም ጥቅም ቅዳሴዎችን ፣ መንፈሳዊ ዘመናዊ መዝሙሮችን ፣ ትምህርቶችንና የልማት እንቅስቃሴዎችን ሁሉ እየተከታተለ በቱፕ እየቀረጸ ለቤተ ክርስቲያን ቋሚ ቅርስ ያስቀምጣል = ይህንን ለሚፈልጉ ግለ ሰዎችም ሆኑ ድርጅቶች የካሴት ክር ላቀ ረቡ ያገልግሉት ሁለት ብር ብቻ በማሰከፈል ይሰጣል =

ለዚህ ጥያቄ ቢኖርዎ ከድርጅቱ በመምጣት ወይም ስልክ በመደወል ለመረዳት ይቻላል =

የኢትዮጵያ እርቶዶክስ ሐዋርያዊ ድርጅት የካሴት ሐዋርያ አገልግሎት

ስልክ ቁ. 116616
 የመል. ሣ. ቁ. 3137
 አዲስ አበባ